

ŽELEZAR

JESENICE, 9. julija 1966
LETO VIII

Poština plačana v gotovini
Številka 27

Doslej najnižja poraba koksa

Plavžarji so dosegli v juniju nov uspeh. Na tono grodlja so porabili rekordno malo koksa. O podobnih uspehih smo že večkrat poročali in zapisali, da je k temu v veliki meri pripomoglo vpihovanje mazuta v talilne peči — postopek, ki so ga uvedli v lanskem letu na obeh pe-

čeh. Iz meseca v mesec sedaj znižujejo porabo koksa in v juniju so pri tem dosegli ponovno rekord. Na tono proizvedenega grodlja so porabili le 748,68 kg koksa in 74,31 kg mazuta. Skupno torej, če preračunamo mazut v koks, 837,85 kg koksa na tono proizvedenega grodlja.

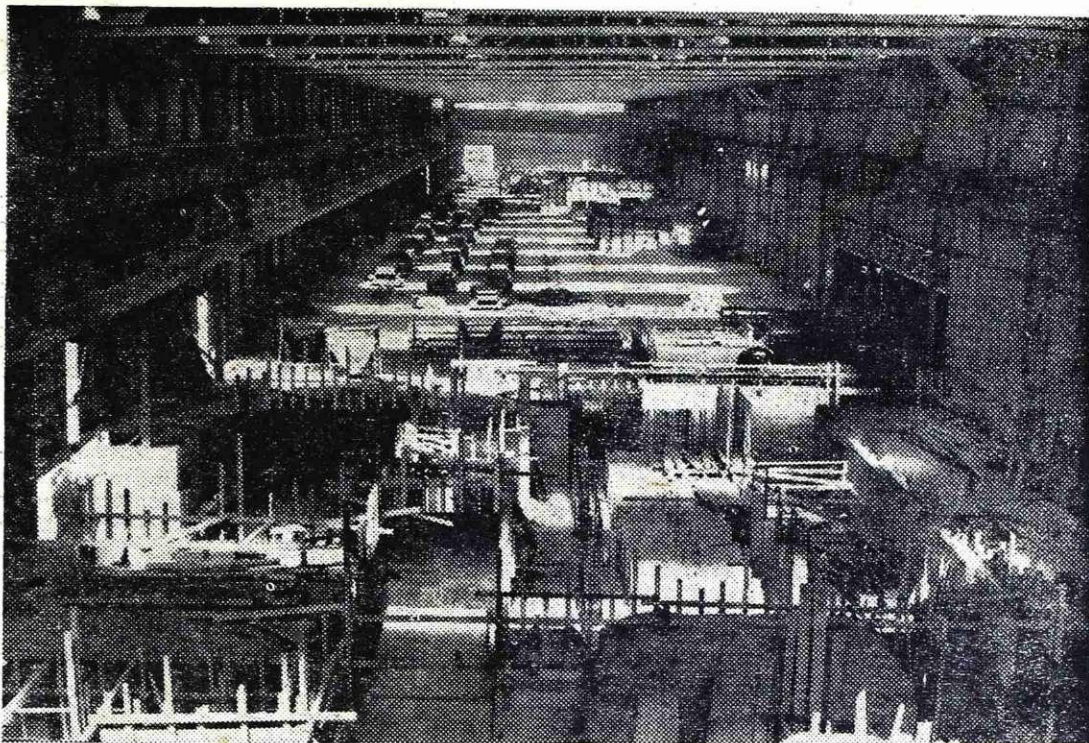

Nove čistilce plina bodo prepleskali

Med prazniki 3000 ton grodlja

Zmogljivosti SM in elektro jeklarne v naši železarni so precej večje kot zmogljivost plavžev. Zato moramo letno kupiti precej tisoč ton grodlja, tako v domačih železarnah kot tudi v inozemstvu. Največ ga dobimo iz SZ, Nemške demokratične republike in Madžarske. Letno porabimo približno 70.000 ton grodlja več kot ga proizve-

demo v lastnih plavžih, seveda odvisno od količine proizvedenega grodlja v naših plavžih in od obsega proizvodnje v SM in elektro jeklarni. Prav med prazniki 3. in 4. julija smo dobili novo pošiljko grodlja iz Sovjetske zveze in sicer 3.000 ton. Bilo je nekaj težav z razkladanjem, vendar so jih uspešno premagali in ves grodelj je že vskladiščen na haldi.

Na Belškem polju bodo zgradili tudi novo žično valjarno, ki bo lahko zadostila potrebam po vložku v žičarni in ostalih predelovalnih obratih. Več o tem lahko preberete v posebnem članku na 5. strani

Nov način preizkušanja zavor na livnih vozovih

Popolni zavorni preizkus pri zračno zaviralnih vlakih opravimo tako, da vlak zavremo in se po zavornih cokolah prepričamo, če so dobro prijele in spet popolnoma pustile. Ker imamo za prevoz bram s kokilami iz martinarn v valjarno Bela posebne livne vagone, ki jih ni mogoče tako preizkušati, smo morali predpisati drugačen postopek, ki ga je treba izvesti pred vsako vožnjo po novi progi na nasipu.

Livni vozovi so nižji, kot običajni vagoni in imajo veliko nosilnost (80 ton). Zaradi varnosti pa je zavorni mehanizem zavarovan s posebnimi ploščami. Zato se bo vodja premika prepričal najprej, če zračni vod in naprave za zračno zaviranje tesnijo, po-

tem bo na koncu premikalnega sestava večkrat hitro odprl in zaprl pipo zračnega voda. To stori zato, da lahko ugotovi, če gre zrak skozi zračne vode vseh vagonov. Ko se o tem prepriča, da znak za »malo naprej«. Po kratki vožnji strojevodja sam od sebe zavre vse vagone. Če pri tem ugotovi, da se je sestav v redu in hitro ustavil, to pomeni, da vse zavore primejo. To poizkusno zaviranje pa lahko na Jesenicah in na Belškem polju izvedemo le na ravnem delu proge. Ker zavorne naprave s strani niso vidne, jih bo treba enkrat tedensko pregledati nad jamo, kjer bodo popravili okvare in zamenjali izrabljene dele. O teh pregledih bo vo-

dil evidenco organ vozovne delavnice kot to določa pravilnik JŽ o uporabi voz in nakladalnih pripomočkov.

Ker smo po pogodbi o uporabi in vzdrževanju industrijskega tira dolžni, da prometno in transportno službo opravljamo po določbah prometnih in signalnih predpisov JŽ, smo za uporabo tega novega zavornega preizkusa izposlovali potrebno soglasje od ŽTP Ljubljana. Tako preizkušanje zavornih naprav in redni tedenski pregledi vagonov nad jamo, ki jo bomo zgradili na izogibalnem tiru ob Sava žerjavu, bodo zagotavljali varno vožnjo na razmeroma težki progi po novem nasipu na Belško polje.

B.

Obvestilo

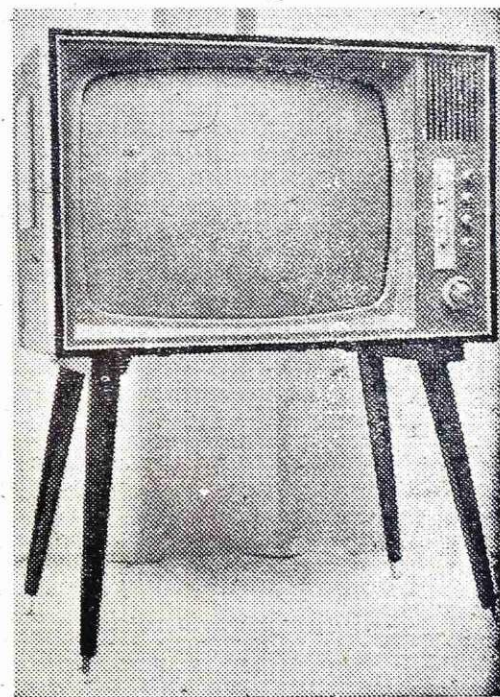
Vsem članom kolektiva sporočamo, da lahko preko Izvršnega odbora sindikalne organizacije Železarne Jesenice nabavijo TV sprejemnike RIZ tip 222/O po N din 1917.60

TV sprejemnike RIZ tip 222/UHF po N din 2186.00

Naročila sprejema Izvršni odbor sindikalne organizacije Železarne Jesenice. Ob naročilu se plača 400.00 N din, ostanek pa v šestih zaporednih obrokih (posojilo je brezobrestno).

Televizor sprejmete takoj po vplačilu prvega obroka.

Na ta način je omogočena nabava kvalitetnih televizorjev po znatno nižji ceni na brezobrestni kredit.

Vlivanje na vozove - cenejše surovo jeklo

Pred kratkim sta doživeli martinarna in elektro jeklarna dogodek, ki pomeni veliko prekretnico v načinu vlivanja surovega jekla in organizacije dela v livni jami. Za novo valjarno na Beli smo pričeli vlivati 8 t brame na vozove, ki jih potem še vroče odpeljemo iz livne jame in založimo v valjarniške ogrevne globinske peči.

Ni dvoma, da pomeni pričetek novega načina vlivanja na vozove izredno olajšanje samega dela v livni jami, ki je bilo do zdaj z ozirom na delovne pogoje zelo težko. Zato je že s tega stališča uvedba novega načina vlivanja izredno pomembna.

Vendar glavni namen vsake racionalizacije in modernizacije v industriji in s tem tudi v železarstvu ima svoj osnovni koren v strem-ljenju, čim bolj znižati proizvodne stroške. O tem imamo danes v svetu številne nazorne pri-mere, ko v velikih industrijskih državah na ve-liko modernizirajo svoje, včasih niti ne preveč zastarele obrate. Gradijo nove proizvodne na-prave velikih zmogljivosti, uvajajo izboljšane tehnološke procese in se tako na vse mogoče načine trudijo, da bi njihove železarne obrato-vale boljše ter cenejše.

To, da moramo proizvajati naše izdelke s čim nižjimi proizvodnimi stroški, velja zaradi trde ekonomske logike tudi za našo železarno. V re-konstrukcijo smo šli zato, da bi z gradnjo novih ter modernizacijo že obstoječih naprav dosegli pogoje, ki bodo v bodoče omogočali večjo in cenejšo proizvodnjo. To velja tako za novo va-ljarno na Beli, kakor tudi za vse ostale delovne enote, ki smo jih že, ali pa jih še bomo moder-nizirali ter rekonstruirali. Med te delovne enote spadata tudi martinarna in elektro jeklarna.

Z uvedbo vlivanja smo dobili veliko možnost, da povečamo proizvodnost in s tem pocenimo proizvedeno jeklo. Pri tem ne gre samo za to, da bomo lahko v bodoče opravljali delo v livni jami z zmanjšano posado, ker so odšli bloki večji in je s tem manj dela. Ta novi način dela v livni jami, ki je hitrejši, nam bo omogočil tudi pospešiti potek procesa v SM in ASEA elektro peči. Uporaba kisika za intenziviranje procesa v SM in ASEA elektro peči do zdaj ni imela takšnega učinka kot smo želeli, ker tempo dela v livni jami pri dosedanjem načinu vlivanja kljub vsem naporom zaposlenih posad ni bil vedno v stanju slediti hitrejšemu procesu v pe-čeh. S postopno uvedbo vlivanja na vozove za vse SM in ASEA elektro peč lahko upravičeno pričakujemo tudi pospešitev procesa na teh pe-čeh in s tem povečanje njihove proizvodnosti.

To pa je skupaj z izboljšanjem delovnih po-gojev v livni jami tudi končni cilj vseh naporov in finančnih sredstev, ki smo jih vložili za mo-dernizacijo poteka vlivanja. Dejstvo je namreč, da so bila za uvedbo novega načina vlivanja v livni jami tudi potrebna določena finančna sred-stva. Le-ta bomo morali čim prej dobiti povr-njena nazaj z racionalizacijo samega postopka ter povečano proizvodnjo surovega jekla. Zato bomo morali vložiti vse naše napore v to, da bomo vse prednosti rekonstruirane livne jame čim bolj izkoristili za povečanje proizvodnosti SM in ASEA elektro peči in izboljšanje plena ter kvalitete proizvedenega surovega jekla. Sa-mo tako bomo tudi opravičili vse vložene delov-ne in finančne napore za ta del rekonstrukcije, omogočili znižanje proizvodnih stroškov za su-rovo SM in elektro jeklo ter dosegli boljše ekonomsko stanje celotne železarne! K.

Poškodbe pri delu

VALJARNE

JAVORNIK I

Milorad Radonjić, valja-vec, si je pri vlečenju va-ljanca od II. na III. ogrodje poškodoval desno nogo.

Husein Islamović, pomoč-nik pri škarjah, je obračal kvadratno gredico s klešča-mi. Ker so mu spodrsnile, si je poškodoval meziniec na levi roki.

Leopold Stojanšek, I. reza-lec, je rezal okroglo železo na Vulkan škarjah. Ker mu je zaradi teže kos zdrsnil, je padel in si izpahnil levo roko.

Stojan Leskovar, pomočnik pri progi je metal zanke iz izstopnega žleba. Pri tem je preveč zamahnil in zanko vrgel sebi za vrat ter se ope- kel.

Vehbi Likar, pomočnik na ravnalnem stroju, je zlagal okroglo železo in si pri tem poškodoval sredinec na des-ni roki.

Milan Kiler, vezač, je bru-sil okroglo železo. Ko je obra-čal palico, mu je le-ta padla na desno nogo in mu jo lažje poškodovala.

Anton Štancar, valjavec, si je pri ravnanju okroglega že-leza na hladilnih gredah ope- kel gleženj na levi nogi.

JAVORNIK II

Marjan Omejc, valjavec na progi 1300, je sodeloval pri uravnavanju vstávka srednje-ga valja. Ko so ga udarjali z lesom in s pomočjo valja, mu je ta valj poškodoval levo roko in desno nogo.

Jožica Golob, pomočnica pri brusilnem stroju, je stala preblizu stroja, tako da jo je miza, ki se je premaknila v njeni smeri, udarila v tre-buh.

VALJARNA 2400

Neđeljko Škripić, skladišč-ni delavec, je z nogo v vago-nu podkladal les pod plošče. V tem trenutku je žerjav

spustil pločevino, ki je zade-la ponesrečenca in mu lažje poškodovala desno nogo.

JEKLOVLEK

Emil Sušteršič, prebiralec kvalitete, je imel na stolicah dva kupa. Ko je enega z žer-javom dvignil, so se stoli raz-maknili in padli proti pone-srečencu. Pri umikanju je zadel ob temelj stroja in pa-del, stolica pa mu je pritis-nila piščali na obeh nogah.

ŽICNA VALJARNA

Ivan Vene, pomočnik pri peči, je pritrjeval drog na transportni trak. Pri tem mu je padla škaja za čevlji na levi nogi in ga opekla.

Martinu Zupanu, zankarju, je pri vtikanju valjanca med valje potegnilo izmeček iz kanala, ki ga je udaril na desno roko.

Stefan Dolinšek, zankar, je vtaknil valjanec, ki je iztiril. Ko ga je ponovno odsekal in vtaknil v kaliber, je zanko vrglo iz zaščitnega žleba za zaščitni drog, ki se je odlo-mil in poškodoval ponesre-čenca desno nogo.

Marjana Pretnarja, zankarja, je pri vtiku ovala v profil zadnji iztekajoči konec uda- ril na desno roko in mu jo lažje poškodoval.

Franc Svetina

Proizvodnja v juniju 1966

Izpolnitev po obratih:

Ekonomska enota	Izpolnitev oper. plana v %
plavž	108.5
martinarna	87.0
elektrojeklarna	92.5
livarne	84.0
opekarna	105.6
T A L I L N - I C E :	92.9
bluming	73.1
težka proga	95.5
srednja in lahke proge	100.5
žična valjarna	105.6
valjarna 2400	86.4
valjarna 1300	98.4
jeklovlek	79.9
V A L J A R N E :	92.4
hladna valjarna	96.8
žičarna	89.8
žebljarna	78.9
cevarna	81.2
elektrodni oddelek	94.1
PREDELOVALNI OBRATI:	89.6

Z E L E Z A R N A :

92.4

Železarna Jesenice je v juniju izpolnila operativni načrt skupne proizvodnje z 92.4 %, plan blagovne proiz-vodnje pa z 91.2 %. Finančnega načrta nismo izpolnili.

Ukrepi za zmanjšanje bolezenske odsotnosti

V naši železarni bolezenska odsotnost delavcev neprestano raste in znaša v letošnjem letu že kar 7 %. To je bilo vzrok, da so se vsi organi v železarni zavzeli za to, da bi odsotnost znižali. Celo v akcijskem programu smo si zadali nalogo, da jo bomo znižali za 2 % in so v tem smislu sprejeti oziroma predlagani razni ukrepi.

Letno poročilo Obratne ambulante in letno poročilo socialno zdravstvene službe sicer ugotavljata isto, vendar istočasno tudi, da se je števi-lo obolenj zmanjšalo, pove-čalo se je le število dni bol-niške odsotnosti. K temu dej-stvu sta pripomogla pred-vsem prekomerna čakalna doba na odločitev invalidske komisije in dolgo čakanje na specialistične preglede ter z novim zakonom povečan po-rodniški dopust. (Lani je bi-lo manj porodnic, odsotnost pa je bila za 2.879 dni več-ja.) V poročilu je zanimiv tudi podatek, da je lani bo-lovalo za influenco 508 oseb

manj, oziroma da je zaradi influence bilo 4.236 dni manj bolezenske odsotnosti. Težko je reči, ali je to ugodna po-sledica preventivnih ukrepov — cepljenja proti influenci, ker se podatek primerja le za za leto dni nazaj, zdi pa se, da to le kaže na indikacijo, kako zmanjševati bolezen, ker se bo le tako lahko zmanjšala bolezenska odsotnost. Tega se bodo morali zavedati naši zdravniki, odgovorne službe in ne nazadnje tudi samo-upravni organi, če bomo ho-teli uvesti prave in učinkovi-te ukrepe za zmanjšanje obo-lenj.

Rezultati oziroma sklepi

samoupravnih organov v de-lovnih enotah, ko so v pre-tteklem mesecu razpravljali o predlogu stimulacije za zmanjšanje bolezenske odsot-nosti, kažejo, da se samo-upravni organi tega že zave-dajo.

Razpolagamo z zapisniki zborov oziroma sej delavskih svetov v 19 delovnih enotah, točneje rečeno 17 zborov in 2 delavskih svetov. Rezultati govorijo, da so enote za uva-janje učinkovitih ukrepov, manj pa za tako imenovane administrativne ukrepe za zmanjšanje bolezenske odsot-nosti oziroma tako imeno-vano stimulacijo na zdravje.

Navajamo rezultate:
● Za nespremenjen pred-log kadrovskega sektorja je bil le en delavski svet in en zbor obračunskih enot, ven-dar s pripombo, da naj bo

Kontinuirano vliivanje včeraj, danes, jutri

O kontinuiranem vliivanju jekla smo v našem tedniku že pisali. Vendar, ker je ta najnovejši način vliivanja jekla v Zadnjem času veliko napredoval, tako v sami tehniki kakor tudi z ozirom na vedno bolj razširjeno uporabo, bo najbrž prav, da bralce seznanimo nekoliko podrobneje s tem. To še tem prej, ker je kontinuirani način vliivanja jekla zanimiv tudi za prihodnji razvoj naše železarnice, saj vse kaže, da bomo morali o njegovi uvedbi v bližnji prihodnosti tudi pri nas resno razmišljati.

Prvi začetki poskusov kontinuiranega vliivanja segajo dobrih 30 let nazaj, ko je Nemec Siegfried Junghans zgradil prvo takšno napravo ter izvajal na njej prve poskuse z vliivanjem barvastih kovin in njihovih zlitin. Na podlagi ugodnih rezultatov in poskusov je Junghans skupaj s skupaj s svojimi sodelavci dobavil prvo napravo za kontinuirano vliivanje bron v ZDA. Nato so pričeli graditi drugo napravo, ki je bila namenjena nekemu britanskemu podjetju in bi naj na njej vliivali gredice iz aluminija. Druga svetovna vojna je preprečila, da bi zgradili to napravo v Nemčiji do konca. Zato so gradili nekatere dele v ZDA in potem napravo dokončno montirali v Veliki Britaniji. Na njej so vliivali med drugim tudi gredice iz aluminija za izdelavo letalskih propelerjev. V ZDA so nato zgradili še več naprav za kontinuirano vliivanje bron in bakra.

Medtem, ko je začetni razvoj naprav za kontinuirano vliivanje temeljil na uporabi barvastih kovin in njihovih zlitin, je danes prenešeno težišče na vliivanje jekla. Prvo napravo za kontinuirano vliivanje jekla so zgradili leta 1947 v ZDA.

V svoji osnovi poteka kontinuirano vliivanje takole:

Raztaljeno jeklo teče iz livne ponovce skozi izlivek v vmesni kotliček in od tam

skozi enega ali več drugih izlivov v bakreno kokilo, ki je močno hlajena z vodo. V tej kokili, ki ima obliko gredice ali brame, katero želimo odliti, se zaradi močnega hlajenja ohladi in strdi raztaljeno jeklo v zunanji coni. Strnjeni zunanji del gredice ali brame mora biti potem, ko zaradi počasnega premikanja zapusti kokilo dovolj trden, da ne pride do predora raztaljenega jekla v notranjosti. Ko gredica ali brama zapusti kokilo jo še naprej močno hladimo z močnimi curki vode, tako da se postopno strdi v celotnem preseku. Da je sploh možno pričeti z vliivanjem, mora biti v kokili pred pričetkom vliivanja tako imenovana »mrzla

gredica ali brama«, ki omogoča strjevanje prve količine raztaljenega jekla v kokili in prepreči, da bi jeklo steklo raztaljeno direktno skozi kokilo.

Odlite gredice ali brame se premikajo s hitrostjo 50-70 cm na minuto s pomočjo posebnega pogona naprej do škarij ali plamenskega sektorja, kjer jih potem lahko odrežemo na zahtevano dolžino.

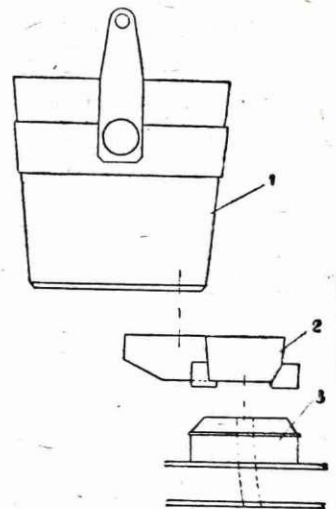
Osnovni princip kontinuiranega vliivanja je razviden iz skice št. 1. Na njej je z 1 shematično označena livna ponovca, z 2 vmesni kotliček in z 3 bakrena kokila.

Prve naprave za kontinuirano vliivanje jekla so bile navpičnega tipa. Pri teh napravah se odlita gredica premika navpično navzdol tako dolgo, dokler jo rezalna naprava ne odreže na predpisano dolžino (skica 2, levo). Zato je pri teh napravah potrebna zelo velika višina, običajno preko 30 m, kar povzroča težave pri gradnji. Zahvala namreč visoke podeste

in s tem tudi žerjavne proge ali pa kopanje globokih jam. Iz teh razlogov lahko smatramo danes takšno napravo kot zastarelo in jo praktično ne gradijo več.

Korak naprej v zvezi z višino so napravili s tem, da so pričeli graditi naprave za kontinuirano vliivanje na katerih je bilo mogoče upogniti spodnji del odlite gredice ali brame (skica 2, sredina). Tako upognjeno gredico ali bramo je treba najprej na ravnalni napravi zravnavati in potem razrezati na zahtevano dolžino. S takšnim načinom vliivanja so nekoliko znižali višino celotne naprave.

Pred nekaj leti so v švicarski železarni »von Moschen Eisenwerke« razvili najnovejšo napravo za kontinuirano vliivanje, ki jo danes poznamo kot tip »S«. Osnovna značilnost te naprave je, da ima upognjeno kokilo za vliivanje. Na ta način je gredica ali brama že takoj po izstopu iz kokile nekoliko upognjena. To ima za posledico, da je potrebna za na-

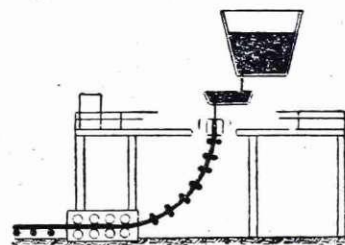
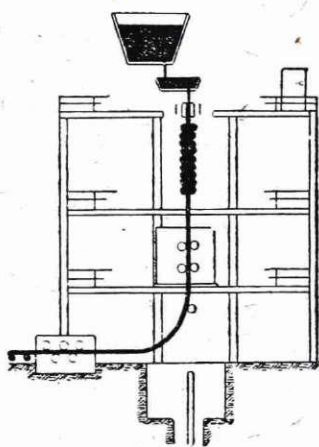
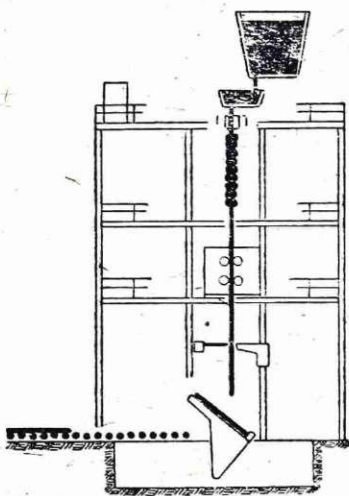
Skica 1

konca kontinuirano odlite brame ter naknadnega čiščenja s plamenskimi odžiganjem (flemanjem), ki je tudi pri tem načinu vliivanja potrebno, dobijo izplen višjega za nadaljnje valjanje v pločevino 93%. Celoten izplen od raztaljenega jekla v livni ponovci do izvaljene pločevine je pri tej napravi za kontinuirano vliivanje 80%.

Zgornje konkretne številke nam nazorno pokažejo, dejansko veliko prednost kontinuiranega vliivanja, poleg nižjih investicijskih stroškov predvsem v boljšem izplenu. Glavni pozitivni razliki v primerjavi izplenu med »klasičnim« odlivanjem v kokile in kontinuiranim vliivanjem sta predvsem dve. Prvič: pri kontinuiranem vliivanju odpadejo izgube jekla, ki nastanejo pri vliivanju v kokile zaradi korenin, lijakov, brizganja in ostankov. Drugič: pri blokkih odlitih v kokile moramo vsak blok odrezati iz kvalitetnih razlogov, pri vrhu in na spodnjem koncu (glava in noga). Pri kontinuirano odliti gredici ali brami napravimo pri vsakemu vliivanju to samo enkrat pri začetku in drugič pri koncu gredice ali brame.

Današnje proizvodne zmogljivosti naprav za kontinuirano vliivanje v svetu cenijo na okoli 10 milijonov ton letno v zahodnih in na prav toliko v socialističnih državah. Računajo, da se bo z dograditvijo naprav, ki so v gradnji in z gradnjo novih, ta številka v dveh letih v zahodnih državah podvojila; v socialističnih pa se bo tudi precej povečala. Doslej največjo napravo za kontinuirano vliivanje gradijo v ZDA za železarsko družbo »National Steel Comp. of Pittsburgh«. V njeni železarni v Weirtonu (West Virginia) bo kmalu pričela obratovati naprava tipa »S« za vliivanje bram. Njena letna proizvodna kapaciteta bo 1,5 do 2 milijona ton odlitega jekla letno.

Podjetja, ki se ukvarjajo s (nadaljevanje na 8. strani)

Skica 2

daljnje upogčenje in končno izravnanje zelo majhna višina (skica 2, desno). Tako je nastala naprava, ki je v primerjavi z prejšnjima dvema zelo nizka, kar seveda znatno poceni investicijske stroške ter omogoča enostavnejše obratovanje. Glavni prednosti kontinuiranega vliivanja pred »klasičnim« vliivanjem v kokile sta predvsem dve. Investicijski stroški so nižji in izplen jekla pri vliivanju večji.

Kot primer boljšega izplena lahko navedem konkreten primer zahodnonemške železarnice »Dillinger Hüttenwerke« v Dillingenu (Saar). V tej železarni obratuje »S« naprava za kontinuirano vliivanje bram dimenzij 1550x250 mm, ki jih potem izvaljajo v pločevino debeline 4-40 mm. Na tej napravi imajo izplen iz raztaljenega jekla v livni ponovci do brame brez odrezane glave in noge 98,8%. Ob upoštevanju odrezane glave in noge, to je začetka in

stimulacija v okviru zakonitih predpisov o delitvi osebnih dohodkov.

● 5 enot (zborov) se sicer strinja z uvajanjem stimulacije, vendar nobena od teh s predlogom, da gre stimulacija iz formirane mase osebnih dohodkov pri nespremenjenih cenikih.

● 9 enot (8 zborov in 1 delavski svet) je predlog v celoti zavrnilo kot neučinkovit oziroma neprimeren za njihovo enoto.

● 3 enote so predlog kot tak zavrnile, čeprav se strinjajo s stimulacijo, vendar pod drugačnimi pogoji kot na primer, da bi v stimulaciji vključili bolnike na kliničnem zdravljenju, oziroma bolnike, ki se zdravijo zaradi poklicnih bolezni, da bi stimulacija veljala le za bolezensko odsotnost do 7 dni, za izostanke z dela med tednom in v nedeljah, za bolezensko odsotnost z dela nad

7 dni pa ne, ker so bolniki že tako prikrajšani; če je bolezen resna zgubijo pri osebnih dohodkih že tako in tako 20 - 40% in da bi stimulacijo uvedli v določenem znesku, ne pa v odstotkih.

Ne bi bilo odveč, če na koncu navedemo tudi nekaj ostalih mnenj delovnih enot:

● V martinarni so zavrnili predlog, ker so v njihovem obratu že tako težki pogoji dela, menijo pa, da bi morali povečati kontrolo nad alkoholiki.

● V gradbeni delavnici menijo, da ni pravilno, da se podobni sklepi, ki imajo mogoče neke za osnovo znižanja odsotnosti, uvajajo izključno na račun delavca.

● V elektrotplotni energiji pravijo, da pri njih ni primerov, da bi kdo izrabljaj bolniški dopust. Tisti, ki bolujejo, pa so že tako prikrajšani pri osebnih dohodkih.

● V plinski in vodni ener-

giji menijo, da je bolnik že sam po sebi usmiljenja vreden in ni potrebno, da ga še materialno in moralno spravljamo v neenak položaj. Zdravstvena služba in kontrola bolnikov naj bolje opravlja svoje dolžnosti in naj zaostri ukrepe proti simulantom.

Z vsemi ostalimi ukrepi, navedenimi v predlogu, so se enote strinjale. Po vsem tem lahko zaključimo, da je predlog zavrnjen in bo v tem smislu tudi delavski svet železarn moral sklepati. Odgovorne službe bodo drugič morale pripraviti bolj učinkovite in bolj utemeljene predloge. Če pa bo šlo za stimulacijo, pa naj bo to res stimulacija, ne pa preliivanje osebnih dohodkov z bolnega na zdravega. Razumljivo je, da v enoti nihče ne bo glasoval za takšno stimulacijo, ker nihče ne ve, če bo jutri še zdrav.

M. P.

Inž. Alojz Pohar:

Obratna ambulanta - da!

Uvodoma bi rad pojasnil vzroke, zakaj je do razgovorov o Obratni ambulanti in o zdravstvu sploh prišlo. Poudarjam, da izključno zaradi zahteve zdravnikov po prostorih za medicino dela.

Železarna Jesenice je štampilirala dva zdravnika za medicino dela. Kljub temu, da je že več let znano, kdaj bosta nastopila, jima delovni prostori do nastopa službe niso bili preskrbljeni. Težave so torej nastopale izključno na osnovi koncepcije zdravnikov medicine dela, glede prostorov, ki funkcionalno tej službi sedaj ne odgovarjajo. Tudi razprave pri direktorju železarne so temeljile na tej osnovi. Bistvo stvari je torej v funkcionalnosti prostorov, ne pa v krilatici: Obratna ambulanta da — Obratna ambulanta ne!

Primeroma bi bilo, da bi uredništvo »Železarja«, preden je pričelo akcijo o zdravstvu, vprašalo, v čem je bistvo stvari in da bi zdravniki bili toliko objektivni, da bi problem obravnavali tako kot so ga sami načeli z intervencijami na kadrovskem sektorju.

Poudarjam, da do razprave v »Železarju« ne bi prišlo, če bi bili zdravniki enotnega mnenja, da obstoječi prostori v Obratni ambulanti funkcionalno odgovarjajo za sodoben razvoj nove nastale službe — medicine dela.

Ker imamo na razpolago kader in aparature, ki jih ne moremo v celoti izkoristiti, a nimamo odgovarjajočih prostorov, sem v razpravah, ki so sledile, skušal ta problem reševati bodisi s pomočjo dodatnih finančnih sredstev, za kar se ogrevajo zdravniki — nasprotuje pa upravni odbor železarne, bodisi s pomočjo reorganizacije zdravstva, čemur pa nasprotujejo zdravniki.

Želel bi vedeti po vsej tej razpravi naslednje:

Ali je koncept o razvoju medicine dela, ki so mi ga posredovali zdravniki, pravičen ali ne?

Ali so potrebe po prostorih za timsko delo službe medicine dela in po dveh ambulantah medicine dela ter po štirih obratnih ambulantah.

Najprej naj se vzpostavi enotnost želja in potreb, potem bomo iskali oblike za enotnost akcije.

Ker so bile v objavljenih člankih »Železarja« nekatere trditve, ki se diskretno ali indirektno tičejo mene, želim posredovati naslednje pojasnilo:

I. Pojasnilo k razpravi »Obratna ambulanta da — Obratna ambulanta ne!

1. Nikdar in nikjer, niti javno niti privatno nisem izjavil, da naj se Obratna ambulanta ukine. Osebnost sem prepričan, da morajo delavci Železarne Jesenice zdraviti zdravniki, ki poznajo pogoje dela in edino smiselno je, da ti zdravniki delajo v okviru obr. ambulante. Na vseh posvetovanjih o zdravstvu ni

nihče od prisotnih predlagal ukinitve Obratne ambulante, zato smatram, da so takšne trditve netočne in tempirane na določene psihološke učinke.

2. Nikdar nisem zahteval integracijo Obratne ambulante z Zdravstvenim domom, ker te pravice nimam jaz, niti kdorkoli drugi. O tem lahko odloča samo kolektiv Obratne ambulante in Zdravstvenega doma. Takšne trditve so podtikanje, ki zavajajo javnost in žalijo posameznika. Res pa je, da sem na razgovoru z republiškim sekretarjem za zdravstvo tov. Selihom, kjer je bil navzoč tudi dr. Čeh, na izvajanje o smotrnosti integracije, tako s stališča zdravstva kot ekonomike, povedal svoje mišljenje, da integracije zaradi mentalitete, ki je na Jesenicah, verjetno ne bi bilo možno izvesti, pač pa bi dosegli enak učinek, če se Obratna ambulanta preseli v Zdravstveni dom kot samostojna ustanova, s tem bi rešila tudi vprašanje dodatnih prostorov za medicino dela. Pri tem pa sem poudaril, da bi v tem primeru nujno sledila integracija zobozdravstvene službe, ker organizacijsko te službe ni mogoče drugače organizirati v Zdravstvenem domu zaradi funkcionalnosti prostorov. Poudarjam, da je bil to samo predlog. Tudi tov. Selih in nihče izmed prisotnih ni postavil zahteve o integraciji, temveč so navedli samo prednosti integracije.

3. Na vprašanje, po čigavem nalogu in v čigavem interesu sem razpravljal o zdravstvu, naslednje:

— Vseh razprav o zdravstvu sem se udeležil po službeni dolžnosti, ker je zdravstvo ena izmed služb kadrovskega sektorja.

— Vse predloge sem dajal v interesu razvoja zdravstva predvsem v Železarni Jesenice.

Smatram, da je bilo vprašanje neumestno, ker sem v vseh razpravah jasno izražal svoje mišljenje.

4. Vprašanje bolniškega oddelka v Obratni ambulanti sem načel iz razloga, da bi lahko v okviru obstoječih prostorov Obratne ambulante zagotovil funkcionalnost medicine dela. — Poudarja se namreč, da je pogoj za uspeh timsko delo zdravnika, socialnega delavca in psihologa. Za takšno delo imamo ljudi in aparature, nimamo pa primernih prostorov.

S tega vidika sem predlagal naslednje možne rešitve:

Ukinitve bolniškega oddelka, kar je večina obratnih ambulant v Sloveniji že storila. V Sloveniji obstajajo samo 3 bolniški oddelki pri obratnih ambulantah. Takšni rešitvi nasprotujejo zdravniki

Organizacija bolniških sob v samskih domovih, kjer smo v času razgovorov imeli 80 postelj neizkoriščenih. Tudi to rešitev odklanjajo zdravniki. Organizacija bolniškega oddelka v Gozd-Martuljku, kjer so usluge cenejše kot v bolniškem oddelku obratne ambulante. Tudi to rešitev odklanjajo zdravniki.

Organizacija bolniškega oddelka v Zdravstvenem domu, kjer so na razpolago primerne prostori. O tej možnosti zdravniki nočejo niti razpravljati. Adaptacija pralnice pri Obratni ambulanti za pridobitev prostorov medicine dela — načrti in predračun stroškov so izdelani, vendar upravni odbor odklanja finančna sredstva, češ da je na Jesenicah dovolj zdravstvenih prostorov. Dr. Rjazancev predlaga za uspešno rešitev službe medicine dela dodelitev vhodnega dela novozgrajene vratarne zdravstveni službi. Tega predloga še nisem predložil upravnemu odboru, ker je to dražja rešitev kot adaptacija pralnice, bom pa to stroil, čim bom poznal stališče strokovnih služb, bojim pa se pri tem očitka, da pri zdravstvenih kapacitetah, ki so na Jesenicah, zahtevamo še en zdravstveni dom.

Lahko je postavljati zahteve, lahko je tudi odklanjati predloge, težko pa je iskati rešitve, zlasti če isti ljudje, ki izražajo potrebe, niso pripravljeni na konstruktivno sodelovanje. Strinjam se, da so prostori za timsko delo medicine dela potrebni, da so potrebni dodatni prostori za organizacijo še ene ambulante medicine dela in ene obratne ambulante, ne strinjam pa se z načinom, kako zdravniki k reševanju tega vprašanja pristopajo. Opozarjam, da bodo 3 študenti — zdravniki nastopili službo jeseni leta 1966, oziroma spomladi leta 1967, a tudi zanje nimamo odgovarjajočih delovnih prostorov. Bojim se, da bodo prav

toževali Kadrovskega sektorja zdravniki tisti, ki bodo ob oziroma mene, če teh prostorov ne bo, enako kot me obtožujejo danes, ko prostoro iščem.

Kampanje, ki se je razvila v »Železarju«, ne razumem in ne vem, kaj bi zdravniki sploh radi:

— Ali hočejo razvijati novo nastalo službo — medicino dela in vzporedno s tem tudi kurativo in kako?

— Ali hočejo zadržati obstoječe stanje?

5) S pripombami glede akcijskega programa za znižanje odsotnosti se ne strinjam v toliko, v kolikor zdravniki smatrajo, da na to nimajo nobenega vpliva. To mišljenje sem si ustvaril na podlagi razgovora z zdravniki Zdravstvenega doma Velenje in Ravne, kjer je izvedena integracija z Obratno ambulanto in celo ukinjen bolniški oddelki pri Obratni ambulanti. Ti zdravniki so izjavili, da so brez pomembnejših tehničnih izboljšav v rudniku in železarni uspeli znižati bolniški stalež za ca 2 %, to je od okrog 6,5 % na okrog 4,5 odstotka, v naši železarni pa smo ga v istem času zvišali skoro za 1 %, tako da smo dosegli skoraj 7,5 % bolovanj.

6) Omenjeno je bilo, da se finančno situacijo Zdravstva integracijo skuša reševati nega doma. Če bi se s tem finančna situacija zdravstva kaj reševala, bi se reševala v občini. Po kriterijih, ki so predvideni za dodeljevanje sredstev zdravstvenim ustanovam, bo zdravstvo moralo temeljito iskati rezerve v organizaciji dela, da bo ostalo na razpolago dovolj sredstev za zdravljenje zavarovancev, katerih potrebe zlasti v Železarni vedno bolj naraščajo.

Zaključek k pojasnilu:

Če zdravniki Obratne ambulante smatrajo, da bodo predstojajoče naloge v zvezi z razvojem medicine dela, kurative in zobozdravstva, lah-

ko uspešno rešili brez dodatnih sredstev in v okviru obstoječih prostorov, je bila kampanja v »Železarju« popolnoma odveč.

Preprosteje in manj živčno bi bilo, da bi to rešitev nakazali na razpravah ali v »Železarju«. Tega vprašanja so se izognili in tematiko obravnavali iz povsem drugih aspektov.

V kolikor pa obstoječe stanje ni zadovoljivo, potem so potrebna bodisi finančna sredstva ali pa organizacijske rešitve v okviru danih možnosti. Zdravstvo finančnih sredstev nima, niti ne Železarna Jesenice, zato sem predlagal tov. dr. Čehu naslednjo možno rešitev:

II. Mišljenje o organizaciji zdravstva:

1) Obratna ambulanta kot samostojna ustanova, bi prevzela prostore v Zdravstvenem domu (ko bi bili dokončani), kjer bi poleg upravnih prostorov lahko imeli še štiri kurativne ambulante, dve preventivni ambulanti, prostore za timsko delo medicine dela po vseh sodobnih zahtevah in bolniški oddelki za 30, morda celo 50 postelj. S tem bi bile krite vse potrebe, ki jih posamezni zdravniki Obratne ambulante postavljajo.

2) Zobozdravstveni ambulanti naj bi se preselili v Zdravstveni dom, kjer so že opremljeni prostori. S tem bi se znižala režija zaradi manjše potrebe po administraciji.

3) Aparature bi bile boljše izkoriščene in odpadla bi zahtevala po nabavi novega rentgena, ki stane 17.000.000 S din.

4) Laboratoriji in fizioterapija bi bili bolj intenzivno izkoriščeni, ker bi odpadlo dupliciranje.

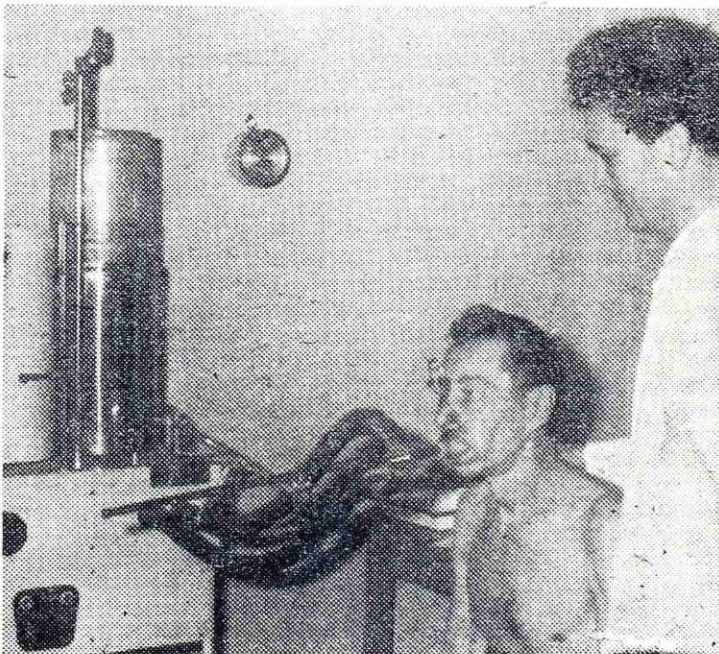
5) Potreba po srednjem medicinskem kadru bi bila manjša, ker bi izkoriščanje istih laboratorijev zahtevalo manj ljudi. Primer: namesto 2 rentgenskih tehnikov bi zadostoval 1 ter podobno.

6) Medicinski kader bi lahko bolj funkcionalno zaposlovali, zlasti v primerih, ko gre za nadomestovanje, dežurno službo in podobno. Strokovno sodelovanje bi bilo s tem boljše in lažje.

To je nekaj misli, ki kažejo na to, da bi predložena rešitev verjetno odgovarjala, tako s strokovnega kot ekonomskega stališča.

Poudarjam pa, da takšno rešitev predlagam samo v primeru, če pri obstoječih prostorih in danih sredstvih ni možno rešiti nalog, ki jih nakazuje zdravstvo.

Predlagam, da bi s polemiko v »Železarju« prenehali in rešili vsa sporna vprašanja, ki se tičejo zdravstva, na skupnem zasedanju Delavskega sveta Obratne ambulante in Železarne Jesenice, če se bo pokazala potreba za to.

Potrebujejo še eno ambulanto za medicino dela

Zakaj več žice?

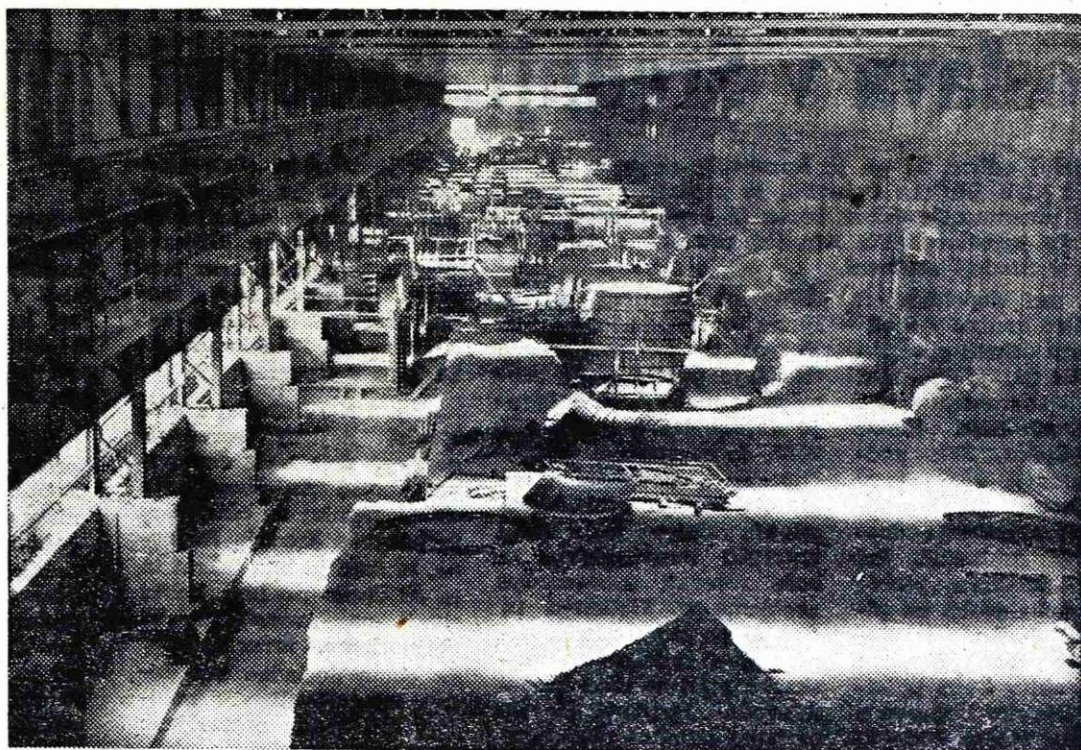
Zakaj gradimo novo žično valjarno v sklopu valjarne Bela?

Žulijo nas osebni dohodki, ki jih vse pogosteje povezujemo z vplivom investicij, le da pogosto z nasprotujočimi si mišljenji. Na eni strani ugotavljamo, da bomo brez ustrezne modernizacije proizvodnje zaostali ali že nazadujemo, medtem ko nas neusklajene investicije in njihov prepotentni obseg dušijo, ker v nacionalnem merilu iščemo izhod iz vedno bolj zaostrenega gospodarskega položaja preveč v investiranju, odločno premalo pa v temeljitem izkoriščanju obstoječih proizvodnih in ekonomskih možnosti znotraj podjetij.

Izkoriščanje »notranjih rezerv« ni ravno najbolj popularen poseg. Pravo težo sicer večkrat dobi, vendar pogosto šele, kadar gre za obstoj gospodarske organizacije ali omejitve osebnih dohodkov zaposlenih. Zakaj se v ekonomskih analizah in v razpravah raznih forumov toliko in s tako upornostjo kaže na te naše notranje slabosti? Razlog je preprost. Vsaka investicija v gospodarstvu mora imeti ekonomsko utemeljen namen, ki temelji bodisi na povečanju proizvodnje, mehanizaciji, znižanju proizvodnih stroškov in podobno. Predvidena rentabilnost pa še ni zagotovljena že z investicijsko dograditvijo, ker na stopnjo izkoriščenosti novih naprav kljub mehanizaciji še vedno vplivajo razni vzroki, med njimi tudi proizvajalci. To pomeni, da pojem notranjih rezerv z rekonstrukcijo ne zbledi. Nasprotno, vsaka po nepotrebnem izgubljena ura, počasnejši tok proizvod-

nje od predvidenega, se zaradi povečanih zmogljivosti novih naprav še bolj in negativno odraža na uspehu prizadete delovne enote, torej ravno nasprotno kot smo pričakovali od tehnično in od ekonomsko utemeljene rekonstrukcije.

Če te splošne ugotovitve primerjamo z našim razvojem in potekom rekonstrukcije, predvsem na področju valjarne in vlečne žice — temu je sestavek tudi namenjen — ugotovimo, da trenutno zaradi vmesne faze, nedokončane izgradnje, nastajajo nesorazmerja v proizvodnih možnostih med seboj odvisnih obratov kot so na primer žična valjarna z ostalimi predelovalnimi obrati, ki iz žice izdelujejo razne končne izdelke. Zmogljivosti žičarne je že danes večja od zmogljivosti žične valjarne, tako da moramo valjano žico kupovati v Zenici, pri kateri imamo okrog 50 % manj čistega dohodka kot od domače. Po

To bo nova žična valjarna — skoraj v celoti avtomatizirana

dograditvi bo imela žičarna minimalno proizvodnjo 90.000 ton vlečne žice, od tega okrog 30.000 ton patentirane. Valjarna krije danes le polovico te potrebe, kar je tudi glavni razlog za modernizacijo na Beli. Z maksimalnim izkoriščanjem notranjih rezerv in uporabo blumov za vložek bi s staro žično proggo povečali obseg proizvodnje le še za okrog 10 %, kar niti približno ne zadošča bodoči žičarni.

Modernizirana valjarna mora poleg povečanja količine proizvodnje za 100 % odgovorjati še nekaterim zahtevam sodobne proizvodnje in nekaterim pogojem po zaključeni prvi fazi rekonstrukcije železarne, ki jih zaradi osvežitve navajam ponovno:

- Težko fizično in nevarno delo, ki ga danes opravljajo valjavci, mora nadomestiti mehanizacija.

- Nove naprave morajo biti sposobne proizvajati kvaliteto in tolerančno brezhibno žico, kar je v stari valjarni zelo problematično in težko dosegljivo. Proizvodni program moramo povečati na žico od 5,5 do 16 Ø, teže kolobarjev žice pa od 70 na 250 kilogramov. S tem bodo v žičarni skrajšali izgubljeni čas pri menjavi kolobarjev žice na modernih strojih z veliko vlečno hitrostjo.

- Predprogo 450 moramo usposobiti za valjanje polizdelkov — gredic 55 premera za lahke proge, v času menjav valjev na ostalih progah.

- Proga mora biti projektirana tako, da jo bomo lahko v drugi fazi dopolnili z napravami za valjanje in adjustiranje paličastega železa, od 8 do 10 premera in s tretjo žilo za žico. S tem bi povečali zmogljivost valjarne na okrog 150.000 ton letno.

- Uvesti moramo 42-urni delovni teden.

Po delavskem svetu odobren projekt modernizacije žične valjarne na Beli izloča povsem težko klasično delo valjavcev s kleščami, ki jih bodo nadomestili gumbi

na komandnih pultih. Posada zagrevne peči v stari valjarni mora danes pri najboljši osemurni proizvodnji (90 ton žice) poravnati na zakladalnem podestu ročno s kleščami 95 ton gredic 70 premera, potisniti isto količino z železno kljuko napol iz peči in s kleščami na drugi strani peči potegniti na prečni transporter. V novi valjarni na Beli bo to delo opravljaj stroj.

Valjanje blumov bo potekalo avtomatično od proge 450 do konca, od obračanja valjanca s posebnimi odvodkami in krožnimi vodili za 90 % do rezanja prvega in zadnjega konca profila, zbiranja odrezkov in odpadke škafe. Od vseh delovnih postopkov stare valjarne ostane v kombinaciji nove le ročno adjustiranje kolobarjev žice, medtem ko bo težko fizično delo pri razkladanju žice opravil stroj.

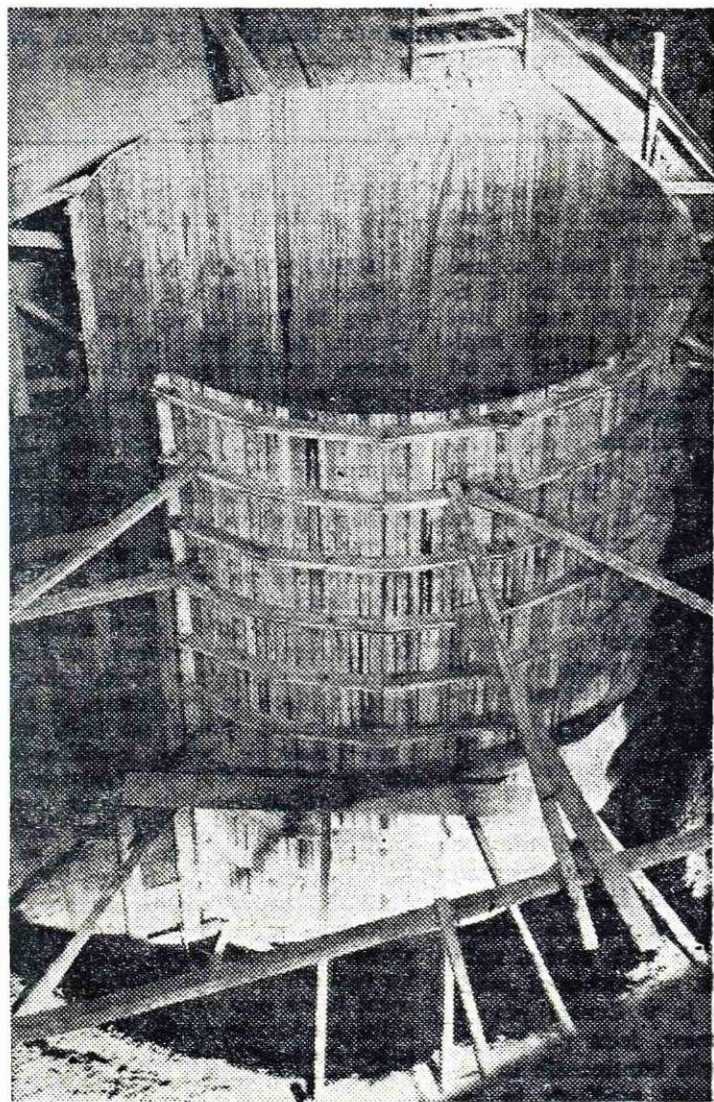
Zadostno število valjnih ogradij ter normalna redukcija valjanca z manj nevarnosti za zavaljanje omogoča izboljšanje kvalitete žice in dimenzijskih toleranc. Vsak valjanec bo enakomerno segret v peči s podajnimi gredami, katerih hitrost lahko menjamo od 8 do 40 m na uro, ustrezno kvaliteti jekla. Proučujemo postopek hlajenja žice, s katerim bi v žičarni izločili eno patentiranje valjane žice pred vlečenjem in s tem dosegli znižanje proizvodnih stroškov pri hladni predelavi. Zmogljivosti valjarne se bomo približa-

li z avtomatičnim iztiskanjem gredic iz peči v enakih časovnih presledkih, urejenih na pogonu podajnih gred peči.

Z mehanizacijo procesa valjanja in odpravo težkega fizičnega dela pa še niso podani vsi pogoji za racionalno delo. Tudi posluževalce naprav bo treba usposobiti in seznaniti z novo tehnologijo, ki bo zahtevala v zameno za odpravljen težak del večjo strokovno usposobljenost. S tem namenom se je zvrstilo v Železarni Zenica že več skupin valjavcev, ker imajo tam podobno kontinuirano žično proggo. Letos v jeseni pa je predviden strokovni tečaj, na katerem bomo bodočim delavcem nove valjarne posredovali potrebne specifičnosti in znanje za uspešno opravljanje odgovornih nalog v zahtevnem procesu kontinuiranega valjanja, ki ga doslej niso poznali.

Gradnja za sedaj napreduje po načrtu. Kakšnega pomena je čimprejšnja dograditev celotnega objekta za našo železarno, je odveč stalno poudarjati. Delo je toliko važno za vskladitev in boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, da ne more biti osamljeno le na operativno zadolženo skupino ljudi, temveč pričakujem enako prizadevnost tudi od odgovornih oseb v domačih delavnicah in organov, ki lahko vplivajo na hitrejši potek gradnje in s tem na ugodnejši ekonomski učinek rekonstrukcije.

A. Grošelj

Hidrociklon za škafo — zaenkrat je le še lesen opaž

Eksplorzij pod haldo ne bo več

Pred mesecem dni so pričeli urejevati varnostni nasip pod haldo, ki naj bi preprečil eksplozije žilindre pod haldo. Gradbena podjetja so sicer že prej vozila semkaj odpadno gradivo, vendar ga niso stresala načrtno. Zato je bila delovna enota transport zadolžena, da poskrbi

za tak varnostni nasip, da bodo lahko izviri izpod halde nemoteno odtekali. To bodo dosegli z zasipanjem debelega kamenja. Največjemu studentu so že omogočili nemoten odtok. Ko bo varnostni nasip v celoti zgrajen, se pod haldo ne bo več nabirala voda, s tem pa tudi eksplozije žilindre ne bo več.

Proslava v Srednji Radovni

Pripravljalni odbor, ki ga je imenovala osnovna organizacija ZB NOV Blejska Dobrava, je v nedeljo, 3. julija, v okviru praznovanja dneva borca in v počastitev 25-letnice vstaje jugoslovanskih narodov organiziral osrednjo proslavo v Srednji Radovni.

Ob 10. uri dopoldan so pri Debelem kamnu v Srednji Radovni odkrili spominsko ploščo 22. junija 1944 padlemu sekretarju OK SKOJ Gorje-Bled Janku Rekeljnu-Špiku. Lik padlega sekretarja SKOJ je v svojem govoru opisal predsednik pripravljalnega odbora Ludvik Ambrožič. Pri odkritju spominske plošče so sodelovali: godba na pihala DPD Svobode iz Gorij, pevski zbor jeseniške Svobode, aktiv ZMS in cicibani z Blejske Dobrave s svojim programom. Nato je predsednik Krajevnega odbora ZB NOV Blejska Dobrava predal spominsko ploščo v varstvo mladinskemu aktivu z Blejske Dobrave.

Po končani proslavi so udeleženci odšli k spomeniku v Srednji Radovni. Ob 11.15 se je pričela proslava 25-letnice vstaje in srečanje bivših partizanov z Mežaklje in Pokljuke. Po državni himni je spregovoril bivši sekretar jeseniškega okrožja Aleš Jelenc. V svojem jedrnatem govoru je opisal dogodke iz časov NOB in govoril o naporih mirne graditve socialistične domovine ter o utrjevanju bratstva in enotnosti med narodi Jugoslavije. Z uresničenjem gesla »Tovarne delavcem!« so postali delovni ljudje naše socialistične

domovine resnični upravljavci tovarn, rudnikov itd. Pozval je vse udeležence današnje proslave, da moralno in materialno podprejo stališče III. plenuma CK ZKJ, da se čimprej uresniči cilji gospodarske reforme in utrdijo socialistični odnosi. Ostro je obsodil ameriški imperializem, ki hoče reševati mednarodne probleme v Vietnamu in drugod po svetu z uničevalno vojno, orožjem in hujšakaško politiko med narodi v svetu. Poudaril je, da moramo mladini nujno zagotoviti kulturni, politični in gospodarski razvoj, da bo znala graditi in braniti svojo socialistično domovino ter gojiti in čuvati svetle tradicije narodnoosvobodilnega boja jugoslovanskih narodov. Na koncu govora se je še zahvalil prebivalcem Radovne in okolice za nesebično pomoč v času NOB in jih prosil, naj oprostijo, če jih bivši borci preredko obiskujejo, ker so prezaposleni.

Po govoru so navzoči udeleženci proslave počastili spomin padlih žrtev za svobodo z enominutnim molkom. Nato je pevski zbor jeseniške Svobode zapel borbene pesmi: »Komandant Stane«, »Na juriš« ter »Pesem o svobodi«. Sledile so recitacije. Godba na pi-

hala je odigrala »Internacionalo«, nato pa je predsednik osnovne organizacije ZB NOV Blejska Dobrava predlagal udeležencem proslave, da odpošljejo z mesta proslave naslednjo brozjavko CK ZKJ in tovarišu Titu v Beograd:

»Borci NOV skupaj s prebivalci najbolj severozahodnega dela naše domovine; zbrani na zborovanju ob spomeniku od okupatorja požgane Srednje Radovne, ki nam je bila takrat in je še danes predana veliki stvari naše revolucije, Ti obljublamo, tovariš Tito, da bomo dosledno kot doslej izpolnjevali vse naloge, ki bodo postavljene pred nas.

V celoti podpiramo stališče in zaključke IV. plenuma CK ZKJ ter želimo, da ostane bratstvo in enotnost, skovano v štiriletni borbi, neomajno in garant naših nadaljnjih nalog in uspehov.

Srednja Radovna pod Triglavom, 3. julija 1966.

Po končani proslavi je bila prosta zabava. Udeleženci so se pod vzhodjem naših gora naužili svežega zraka in naravnih lepot. Prebivalci Radovne pa so skupaj z bivšimi borci obujali spomine na težke in slavne dni naše ljudske revolucije.

Karel Zorko

Ob krajevnem prazniku

V spomin 29 talcev, ki so jih postrelili 1. julija 1941 nemški okupatorji v Mostah pri Žirovnici zaradi sabotažne akcije Cankarjeve čete, ki je 26. junija 1941 razstrelila železniški most v Mostah, praznuje prebivalstvo Žirovnice vsako leto svoj krajevni praznik. V počastitev krajevnega praznika in 25-letnice vstaje jugoslovanskih narodov so Krajevna skupnost in množične organizacije iz Žirovnice organizirale več spominskih in kulturnih prireditev.

1. julija so v spodnjih prostorih osnovne šole v Zabreznici s pomočjo Tehniškega muzeja Železarne Jesenice, krajevne organizacije ZB in fotokluba iz Žirovnice organizirali spominsko razstavo o dogodkih iz NOB 1941 — 1945, ki so jo slovesno otvorili ob 20. uri zvečer. Poleg ostalih prebivalcev so povabili tudi

svojce padlih. Sodeloval je tudi pevski oktet žirovniške Svobode »France Prešeren«. Govornik je v jedrnatih besedah opisal pomen te spominske razstave. Po končanem govoru so navzoči počastili spomin padlih žrtev z enominutnim molkom, nato pa so odšli v zgornje prostore na slavnostno sejo Krajevne skupnosti.

Predsednik Krajevne skupnosti Zvonko Mešnar je v svojem govoru opozoril na zgodovinske trenutke NOB v tem kraju, časno pa je pozval, da živele udeležence prenašajo na mlade svetle tradicije ljudske revolucije. Zmaga je tudi našim uspehi in težavam. Krajevna skupnost članem govoru je naj bi kurirji odpravili ce na grobišče padlih v Zabreznici in spomeniku talcem v Mostah pri Žirovnici. Nat

PA BREZ ZAMER

Trgovsko podjetje »Tobak«, ki ima na Jesenicah dobro organizirano prodajo baka, časopisov in galanterije, je pred kratkim vložilo prošnjo hišnemu Cesti Viktorja Svetina št. 1/a na Koroški Beli, da dovoli, da postavi na vrtu, kjer ima lokalni avtobus končno postajo, kiosk.

Jeseniška poslovalnica »Tobak« bo namreč na parkirnem prostoru pred postavila nov, večji kiosk, sedanega, ki stoji na tem mestu, pa bi rada postavila na Koroško Belo, kjer ni nobene prodajalne tobačnih izdelkov in časopisov. V določenem času ne bo dobila lokacije in postavila kiosk, ga bo sporal maticnemu podjetju v Ljubljano.

Z ureditvijo takšnega kioska na Koroški Beli, kjer je najbližja tovaršalna na parkirnem prostoru pred valjarnami na Javorniku (pa še ta posluša neredno ter je več kot polovico dneva zaprta), bi se vsekakor strinjali vsi prebivalci, toda žal se s tem ne strinja hišni svet, na čigar cveticah naj postavili.

Ob takem sklepu hišnega sveta pa nastane dokaj čudna situacija, ko lah občanov odloča o potrebah celotnega naselja, povrh vsega pa to zagovarja neprepričljivimi argumenti.

Zato še enkrat vprašujemo stanovalce na Cesti Viktorja Svetina 1a, za kakšno pravico lahko širši skupnosti odrekajo nujno potreben lokal, saj i koncev ni hišni svet lastnik zemljišča, temveč ga je dobil od družbe lev up in to v takšno upravljanje, da bo koristilo čim več občanom in ne le nekaj sameznikom.

Varun: Včeraj, danes, jutri ...!

(Razmišljanje o življenju ljudi drugod in pri nas)

ČLOVEŠTVO

Ameriški specialist za sociološka vprašanja Marston Bates pravi, da je človeški rod star okrog 600 tisoč let. Vendar je bilo v začetni dobi na zemlji tako malo ljudi, da bi nikakor ne mogli govoriti o strnjeni poseljenosti. Prvih 590 tisoč let prebivalstvo sveta ni naraslo nikoli nad deset milijonov. To pomeni, da se je svet poseljeval zelo počasi in da število prebivalstva do novjših dob ni nikoli hitro naraščalo. V vseh začetnih dobah so imele na naraščanje prebivalstva odločilni vpliv pogoste epidemije, naravne nesreče in nekdanje rodovne ter patriarhalne vojne. Skokovito povečevanje prebivalstva na svetu se je začelo šele okrog leta 1800. Takrat se je prebivalstvo na zemlji manj kot milijardo ljudi — okrog 900 milijonov. Vendar jih je bilo že čez sto let okrog leta 1900 — poldrugo milijardo. Nadaljnjih 50 let se je število prebivalstva spet skokovito povečalo. Leta 1950 je prebivalstvo na svetu že dve milijardi in pol ljudi in tudi v bodoče je treba pričakovati zelo hitro naraščanje prebivalstva. Zdaj se giblje število ljudi okrog tri milijarde, leta 1975 pa predvidevanja kažejo na 4 milijarde prebivalcev zemeljske oble in leta 2000, ko se bo prevesilo tisočlet-

je, računajo, da bo prebivalstvo zemlje doseglo že šest milijard.

Hrana, življenjski prostor in možnosti sožitja so tri velika vprašanja, ki se vsiljujejo sama po sebi, ko razmišljamo o tem, koliko nas je in koliko jih bo, ki bodo živeli na tleh našega planeta. Vsi vidnejši strokovnjaki so si edini v tem, da ni osnovno vprašanje v količini hrane in življenjskem prostoru, pač pa v smotrni razdelitvi dobrin, ki jih človeštvo ima in jih bo imelo, če si bo znalo življenje urediti. Najbrž ni odveč razmišljanje, zakaj se ljudstvom sveta vsiljuje socializem kot življenjska nujnost in se ga oprijemljejo vse bolj množično.

VAS IN MESTO

Do antičnih časov ni mogoče govoriti o pravih mestih. Šele to obdobje človeške zgodovine prinese prva res velika mravljišča — mesta v pravem pomenu. Bagdad, Cezareja in Rim so bila prva mesta, v katerih se je gnetlo milijon ljudi. Zanimivo je, da dolgo obdobje po propadu antike ni ustvarjalo pogojev za razvoj velikih mest. Potem, ko so Rim razdejali barbari, je imel v petem stoletju našega štetja komaj tisoč prebivalcev in je predstavljal komaj kaj več kot kakšen

podeželski trg. Svojo nekdanjo velikost — milijon prebivalcev je dosegel šele v času fašistične vladavine, v letu 1931. V zgodnji dobi našega štetja ni imelo nobeno galsko — romansko mesto več kot 15 tisoč prebivalcev. Tako sega nagla rast mest v čas, ko je vzbrstel cvetoči kapitalizem in začela naglo poganjati iz tal industrija. Ko se industrializacija dotakne neke dežele, se sproži nagla selitev ljudi iz vasi in kmetijstva proti industrijskim središčem, ob katerih začne naglo rasti mesta. Kjer je bila industrializacija zgodnejša, so tudi velika mesta nastala prej. Za primer vzemimo Anglijo, Francijo in druge dežele Zahodne Evrope, malo pozneje Združene države Severne Amerike in v novejši dobi Japonsko ter druge dežele. Zanimivo je, da v poslednjem času število mestnih prebivalcev narašča deset do enajstkrat hitreje kot število prebivalstva na svetu sploh. Ta pojav opozarja, da se naraščanje prebivalstva na svetu v zaostalih sredinah in zunaj mest občuti mnogo manj kot v mestih. Kako hitro narašča število prebivalstva v mestih, bi lahko opazovali tudi na jugoslovanskih mestih, saj ima Beograd že skoraj trikrat več ljudi kot jih je imel pred vojno. Ljubljana je več kot trikrat večja v borih dvajsetih letih, mnoga naša mesta pa so narasla na petkratni predvojni obseg. Danes je v Evropi mnogo novih milijonskih mest, le-ta pa se pojavljajo tudi na drugih kontinentih in nekatera celo v zaostalih sredinah in zaostalih državah. Saj imamo v Latinski Ameriki že štiri mesta z več kot milijon

ljudmi in celo v najzaostalejši Afriki smo blizu nastanka nadaljnjih treh velemest.

HISA, PALAČA IN BARAKA

Okoli leta 1800 je bilo na svetu samo okrog 50 mest z več kot sto tisoč prebivalci. To je bilo tedaj komaj dva odstotka svetovnega prebivalstva. Odtlej razvoj mest naglo napreduje in leta 1950 je na svetu že trideset odstotkov ljudi živel v mestih. Predvidevanja kažejo, da je mogoče pričakovati, da bo leta dva tisoč živel v mestih že 62 odstotkov svetovnega prebivalstva.

Tako nagel razvoj mest in mestnega prebivalstva pa prinaša s seboj množico urbanizacijskih problemov. Naglo pomikanje ljudi z dežele proti mestom ni vselej ustrezno zastopano z možnostmi za ustrezno nastanitev vseh gibajočih se množic. Zato vidimo danes v vseh velike mestih sveta poleg urejenih stanovanjskih sosesk in poleg množice luksuznih vil za vrhnji sloj prebivalstva tudi vse več najprimitivnejših stanovanjskih naselij — naselij barak. Danes živi v barakarskih naseljih ena osmina svetovnega prebivalstva. Tc je blizu 400 milijonov ljudi. Ni treba misliti, da so razvite in najrazvitejše države to tako pomembno vprašanje rešile. Nasprotno. Prav v visoko razvitih državah, ki imajo tudi največ mest in se postavljajo z visokim življenjskim standardom, ki ga nekateri ljudje tako obožujejo, je mnogo predmestnih barak, razen tega pa imajo največja mesta sveta še vedno svoje podzemlje.

Barakarska naselja so vsesplošno bolezen mest in danes najdemo na svetu

iku v Žirovnici

nik Krajevne skup-
Zvonko Mežek je v
govoru opisal važne
nske trenutke iz ča-
3 v tem kraju, isto-
a je pozval vse pre-
udeležence NOB, da
ajo na mlade rodo-
etle tradicije naše
e revolucije. Udele-
je, tudi seznanil z
in težavami njihove
e skupnosti. Po kon-
govoru je predlagal,
kurirji odnesli ven-
grobišče padlih bor-
Zabreznici in k spo-
talcem v Mostah
ovnici. Nato so po-

ERE

izirano prodajo to-
hišnemu svetu na
postavi na njihovem

storu pred železarno
bi rada postavila na
časopisov. V kolikor
bo morala poslati

ližja tovrstna prod-
še ta posluje dokaj
injali si tamkajšnji
eticah naj bi kiosk

cija, ko lahko nekaj
to zagovarjajo še z

etina 1a, zakaj in s
lokal, saj na koncu
žbe le v upravljanje
ne le nekaterim po-
S. H.

riki smo
elemest.

u samo
oč pre-

Odleži

eta 195

ljudi ži

tejo, di

dva ti

kov sve

nestneg

množico

o pomi

ni vse

stmi za

očih se

eh vele

anovanj

ksuznih

udi vse

kih na-

v bara-

stovnega

ilijonov

zvite in

nembno

v viso-

na največ

življenj-

ljudje

emstnih

čja me-

je.

na bo-

a svetu

vabljenе svoјce padlih žr-
tev pogostili.

V soboto, 2. julija, je ži-
rovniška Svoboda ob 19. uri
priredila koncert godbe na
pihala. Ob 20.30 uri je
dramski odsek uprizoril na
prostem v Glenci nad Brez-
nico pod vodstvom režiser-
ja Cirila Vistra z Jesenic
dramo Franca Klinerja
»Plavž«, ki je zelo dobro
uspela.

Ob sodelovanju pevskega
okteta iz Žirovnice so v ne-
deljo, 3. julija ob 8.30 uri,
obiskali spomenik talcem v
Mostah pri Žirovnici. Zve-
čer so si na Glenci nad Za-
breznico ogledali filmsko
predstavo.

Na dan borca so organi-
zirali izlete v razne spomin-
ske kraje in ob 18. uri za-
ključili s spominsko raz-
stavo v osnovni šoli v Za-
breznici.

Karel Zorko

Železarski globus

ČEHOSLOVASKA. Britan-
sko podjetje »English Elec-
tric« je dobavilo čehoslovaški
železarni v Kunčicah elek-
tronski računalnik za dobav-
no ceno 333.000 angleških
funtov. Ta računalnik bo
elektronsko vodil in planiral
proizvodnjo surovega jekla v
jeklarni te železarne, ki lah-
ko proizvede letno 3 milijone
ton.

primere, ko prebiva v določenih mestih
polovica prebivalcev v takšnih naseljih.
Po neki oceni, ki so jo izdelali v socialno
zdravstvenih organih Združenih narodov,
primanjkuje samo v industrializiranih de-
želah sveta, torej v razvitejšem delu,
okrog 30 milijonov stanovanj, medtem ko
bi bilo potrebno v nerazvitem delu sveta,
ki se ga industrijski razvoj še ni dotaknil
ali ga začel dovolj hitro preoblikovati,
najmanj 150 milijonov stanovanj.

Najzaostalejši deli sveta Afrika, Latin-
ska Amerika, pa imajo danes še marsikje
takšne pogoje, da so ljudje prisiljeni bi-
vati v najprimitivnejših pogojih, v biva-
liščih, ki so komaj za silo improvizirana
iz trstičja, blata in podobnih materialov
in kjer zaenkrat ne poznajo še nikakršnih
higienskih možnosti za udobno in zdravo
življenje.

Če v takih razmerah primerjamo naše
pogoje, možnosti, prizadevanja in dosež-
ke, lahko hitro najdemo svoje mesto. V
jeseniški občini smo v dvajsetih letih
zgradili nad dva tisoč sodobnih stanovanj
in danes nad dve tretjini ljudi biva že v
urejenih in zdravih razmerah. Zatorej
ostaja za reševanje v bodočih desetih le-
tih zagotovitev ustreznih stanovanjskih po-
govej še za preostalo pičlo tretjino ljudi
in če bomo obdržali elan, ki smo ga
zmogli v času po osvoboditvi do sedaj,
potem lahko pričakujemo, da bomo v de-
setih letih dosegli pogoje ene najbolj ur-
baniziranih in urejenih dežel sveta, daleč
pred mnogimi deželami, ki so sicer raz-
vitejše od nas.

**Prihodnjik: Sprehod skozi razmere
ostalega sveta.**

MIHA
KLINAR ČAS NA BREZGESTJU

II. del LETAKI

10. nadaljevanje

2

Kava in kruh mu nista teknila, a tudi ženinega
pogleda ni mogel prenesti. Na živce mu je šel. In
ko ga je vprašala, če se mu je kaj zgodilo, se je
komaj premagal, da ni pobesnel. Kaj neki jo briga,
kakšne misli se pleto v njem in ga spravljajo v
nerazpoloženje. Tudi ko bi jih ji razodel, bi ga ne
razumela. Potem je legel in ona je legla k njemu.
Pričakovala je nežnosti, on pa se ni zmenil zanjo.
Potuhnil se je, kakor da že spi, a je samo mižal.
Slišal je, kako je vstala in odšla k otrokovi poste-
lji po prstih, previdno dvignila otroka in ga prav
tako po prstih odnesla v kuhinjo.

Zdaj mu je žal, ker je bil tak. Magda je vendar
tako dobra, nežna žena. A kaj ko smo moški tako
čudno zgneteni, da nas včasih popolnoma brezpo-
membne reči spravijo s tira in nas spremene, da
nam gre na živce celo ženina skrb, kaj je z nami,
kadar nas vidijo mračne in zaskrbljene, mi pa
namesto da bi vzeli njeno ljubečo skrb za dobro
in sprejeli ženino nežnost, jo bolj ali manj surovo
odrinemo. Drugače bi bilo, ko bi nas žena nahr-
lila in opsovala in s tem pokazala popolno nerazu-
mevanje naše nravi. Potem bi morda imeli pravico
biti taki. Pri ženi, ki ostane dobra kljub našemu
nerazpoloženju, pa te pravice nimamo, saj bi nam
rada odvzela naše skrbi s svojo nežnostjo, četudi
bi morda ne razumela, zakaj nas nekatere, ženski
nravi odmaknjene stvari lahko teže. In res nam
lahko odvzamejo sleherno moro, ki nas muči, če
se prepustimo njihovi nežnosti. Žal, se tega vselej ne
zavedamo.

Pa ni bilo prvič, da je bil tak. In ni bilo prvič,
da bi si tega ne očitil. Tudi vzdihnil je kakor
že tolikokrat: Dobra žena je! In ne samo dobra,
tudi lepa je, še vedno taka kakor takrat, ko se mi
je prvič ustavil pogled na njenih vranje črnih la-
seh in se izgubil v njenih očeh, lepših od zeleno
sinje globine neba, preden ugasne v večer.

In kakor že večkrat, si dopoveduje, da se ji bo
oddolžil na kak drug način, saj ta hip vidi v njej
zopet tisto punčko, ki ga je pred šestimi leti vzlj-
bila samo zato, ker je znal tako lepo peti in igrati
na mandolino.

»Imela me je za nežno čutečega moškega, v res-
nici pa sem včasih pravi divjak in do svoje nežne
punčke mnogokrat brezobziren,« si očita in se čudi,
kako ga je sploh mogla vzljubiti, ker je tak.

Ali ji ni nekoč tega že rekel? Ona pa se je samo
začudila.

»Kakšen?« je vprašala, kakor da bi njegove brez-
obzirnosti sploh ne opazila. In ko ji je ponovil,
se je samo zasmejala, nato pa ga poljubila.

In spet drugič, bilo je na neki veselici v delav-
skem domu, se je prenačil in postal ljubosumen
na druge, s katerimi je ves večer preplesala, pri-
tem pa pozabil, da ji je sam rekel, naj pleše, kakor
je rekel tudi prijatelj Slavko svojemu dekletu, naj
potrpita pol urice in se zabavata z drugimi, sama
pa sta odšla na balkon in se udeležila debate, ki
jo je načel učitelj Žagar s Srednje Dobrave, ki je
večkrat prihajal mednje in jim pojasnjeval stvari,
ki jih sami niso mogli takoj dojeti in razumeti.
Tudi tisti večer (bilo je pred oktobrskimi občin-
skimi volitvami 1936) so se zadrževali, ker so ne-
kateri nasprotovali, da bi bil nosilec liste zveze de-
lovnega ljudstva krščanski socialist Stanovnik.

»Klerikalec je, čeprav duhovščina udriha po
njem,« je bil takrat tudi on proti Stanovniku kot
nosilcu liste delovnega ljudstva, a Žagar ga je za-
vrnil, češ da tako pojmovanje strankarstva ni de-
lavsko, marveč meščansko.

»Meščanski politiki potrebujejo strankarsko za-
grizenost, da z njo razdvajajo delovno ljudstvo in
uveljavljajo svoja hotenja. Se je za delovno ljud-
stvo kaj spremenilo, kadar je po zagrizenih stran-
karskih spopadih prišla na oblast ta ali ona meščan-
ska stranka. Je morda tisti del delovnega ljudstva,
ki je podprl pri volitvah liberalce, živel kaj bolje od
dela ljudstva, ki je podprlo klerikalce, če so prišli
na oblast nacionalisti? Ali pa obratno: ali del de-
lovnega ljudstva, ki je podprl klerikalce zelene

smeri, zdaj pod JRZ živi kaj bolje od dela delov-
nega ljudstva, ki se pusti slepiti liberalni JNS?«

»Seveda ne,« je moral takrat priznati dobriške-
mu učitelju.

»Meščansko strankarstvo imenujejo demokracijo,
v resnici pa je samo zaslepljevanje delovnega ljud-
stva, ki mu zatrjujejo, da je mogoče samo s stran-
karstvom uresničiti svobodo, enakost in bratstvo,
ideale, ki bi jih želel doseči sleherni delovni človek,
a jih v meščanski družbi, ki dopušča izrabljanje
človeka po človeku in s tem neenakost in nesvo-
bodo izrabljanj, ne bo nikoli dosegel.

To je bilo vsem jasno. Toda Žagar je o tem vse-
eno govoril, čeprav so vsi, ki so ga poslušali, že
zdavnaj vedeli, da svoboda, ki dopušča izrabljanje
človeka po človeku, ne more biti resnična svoboda.
Taka svoboda ljudi razslojuje in že sama po sebi
izključuje enakost med ljudmi, kaj šele bratstvo.
Govoriti o taki svobodi kot edino možni svobodi je
navadna sleparija in seveda tudi demokracija, ki se
ravna po teh načelih. In tudi strankarski boj med
meščanskimi strankami je samo navidezen. To je
lahko sleherni spoznal ob julijski stavki, ki je po-
trdila, da strankarskega boja ni oziroma je samo
navadna igra, zaslepljevanje in lov za volivce, in
da v družbi obstoja samo razredni boj ne glede na
to, katera stranka je na oblasti.

»Ali je na primer kapitalist Praprotnik (se spo-
minja Žagarjevih besed), zastopnik kapitala in pri-
staž JNS, zdaj kaj manj bogat kakor kak klerikalni
kapitalist, odkar ima oblast JRZ? Ali se pri svojih
kapitalističnih načrtih in špekulacijah ne družijo s
klerikalnimi in nemškimi kapitalisti, pa ga pri tem
njegovo strankarsko in nacionalistično prepričanje
prav nič ne moti, kakor ne moti klerikalnih in nem-
ških kapitalistov, da sodelujejo z njim in skupaj
z njim izrabljajo delavstvo in jih pri tem prav nič
ne briga, če so delavci njihovi strankarski somišlje-
niki ali ne, razen kadar njihove stranke potrebujejo
glasove. Kapitalisti ne glede na svojo politično opre-
deljenost so vselej razredno enotni in složni. Zakaj
bi potem ne smelo biti enotno in složno tudi de-
lavstvo v boju za svoje pravice?«

Tedaj je Žagar pogledal njega in nadaljeval:

»Ne samo razredno zavedno delavstvo, marveč
celotno delavstvo je razred. Zato proč z meščanskim
pojmovanjem strankarstva in s strankarsko zagrize-
nostjo, ki jo vladajoči razred razpihuje z namenom,
da bi razedinil delavstvo, ga odvrnil od razrednega
boja in oslabil njegove sile. Tako pojmovanje stran-
karstva je žal okužilo tudi naše vrste. Tu je izvor
sektanja v naših vrstah. Če je meščanska demo-
kracija za nas laž in če hoče postati delavstvo
stvarnik resnične demokracije, se mora najprej sa-
mo otresti meščanskega pojmovanja strankarstva in
ga spremeniti v akcijsko združevanje delavstva in
vsega delovnega ljudstva ne glede na nadzorsko pre-
pričanje posameznikov, če so le-ti voljni pridružiti
se delavski fronti in prizadevanju za prenovo seda-
nje družbe v boljšo, bolj človeško, pravičnejšo...
Ljudje, ki si kujejo prepričanje »po modri« ali po
svojih egoističnih stremeljenjih, se nam prav gotovo
ne bodo pridružili. Taki ljudje so vselej na strani
tistih, ki imajo v rokah moč in oblast. To so kori-
stolovci, prilagodljivci... So pa tudi ljudje, ki so
nam trenutno nazorsko tuji, a iskreno občutijo kri-
vičnost sedanje družbe in bi jo radi odpravili in
družbo počlovečili. In takega človeka vidim v dr. Sta-
novniku in njegovih somišljenikih. Gibanje, ki so
mu pripadali, je krenilo v smer, ki je nasprotna
njihovi pošteni naravi. Del njihove stranke se je
opredelil in usmeril v neke vrste fašizem, drugi,
večinoma delaški del se je temu postavil po robu
in prišlo je do razkola. To ni bil samo strankarski
pojav, marveč razredna opredelitev, četudi se morda
tega v celoti ne zavedajo. Važno je, da se je ta del
približal pozicijam delavskega razrednega boja in
se vključil v razredno delavski akcijski program.
In voditelj tega dela krščanskega delavstva je prav
dr. Stanovnik. To je človek, ki je spoznal v boju
s seboj in s stranko, ki ji je pripadal, da je današnji
družbeni red krivičen. Postavil se je na pozicije
delavskega boja za prenovo družbe. Zato mu lahko
popolnoma zaupamo.

O tem in še marsičem drugim so tisti večer
razpravljali na balkonu v dvorani delavskega doma.
Pogovor se je zavlekel in šele, ko je učitelj Žagar
odšel, se je spomnil, da je v dvorani ples in da je
Magda sama.

— Ne zameri mi, — se je opravičil, ko se je
vrnil k njej, prepričan, da mu je Magda zamerila.
Ona pa se je samo zasmejala in rekla, da se ni
počutila sama in da ni zamudila nobenega plesa.

— »Tako?« — ga je zapeklo ljubosumje in jo je
užaljen pogledal.

Manganova ruda v svetu

Mangan je tista kovina, brez katere si danes ne moremo zamisliti proizvodnje jekla. Velika večina jekel, ki jih danes poznamo in jih proizvajamo, morajo vsebovati različne odstotke mangana. Da dobimo pri proizvodnji jekla v različnih jeklarskih agregatih pravilno kemično sestavo z ozirom na mangan, ga moramo dodati v obliki zlitin. Običajno sta to feromangan in silikomangan, ki vsebujeta normalno 60–80 odstotkov mangana, ostanek je železo, silicij in še nekatere druge primese. V nekaterih primerih lahko uporabljamo tudi manganovo zrcalovino, ki pa vsebuje manj kot 20 odstotkov mangana.

Za proizvodnjo zgoraj navedenih manganovih zlitin potrebujemo rudo, ki vsebuje določeno količino mangana. Prej so proizvajali feromangan in manganovo zrcalovino v plavžih, danes pa uporabljajo za proizvodnjo manganovih zlitin električne peči.

Manganova ruda, uporabna za proizvodnjo manganovih zlitin je precej redka v svetu. Vsebovati mora vsaj 35 % mangana, vendar je zaželjeno 45 % in čim manj ostalih nezaželenih primesi. Skupne znane svetovne zaloge manganove rude cenijo danes na približno 1 milijardo ton. Od te zaloge je približno 50 % v socialističnih državah, predvsem v Sovjetski zvezi, ostanek pa v različnih državah Azije, Afrike in Južne Amerike. ZDA, kot največji proizvajalec jekla na svetu nimajo praktično nobenih zalog manganove rude ter so navezane na uvoz iz prekomorskih dežel.

Najvažnejše dežele z večjimi zalogami manganovih rud so:

Sovjetska zveza ima brez dvoma največje zaloge te rude na svetu. Številke njenih zalog niso znane, vendar računajo na nekaj sto milijonov ton.

Kontinuirano vlivanje ...

(nadalj. s 3. strani)

projektiranjem in gradnjo naprav za kontinuirano vlivanje (med njimi je najmočnejše švicarsko podjetje Concast A. G., ki obvlada približno 60 % zahodnega tržišča) intenzivno delajo še na nadaljnjem razvoju tega postopka. Gre predvsem za izboljšanje same naprave in sicer v tem smislu, da bi bila bolj enostavna in istočasno bolj robustna. Poleg tega tudi raziskujejo in iščejo tehnološke načine za vlivanje nadaljnjih vrst jekla, ker je znano, da so do zdaj z vlivanjem določenih vrst jekel še težave.

Dosedanji rezultati, doseženi na področju kontinuiranega vlivanja nam brez dvoma dokazujejo, da moramo v prihodnje računati na vedno večji razvoj in uveljavljanje tega načina vlivanja raztaljenega jekla.

K.

nov ton. V preteklih letih so v Sovjetski zvezi nakopali letno okoli 5 milijonov ton manganove rude, ki so jo delno izvozili v ostale socialistične pa tudi zahodne države.

Brazilijska je že dolgo znana kot važen izvoznik manganove rude, predvsem v ZDA. Največje zaloge so odkrili leta 1940 in nato v letu 1950 in jih cenijo na več sto milijonov ton.

Gabon je afriška država, v kateri so leta 1950 odkrili velika nahajališča te rude z zalogami preko 300 milijonov ton. Izvažati so jo pričeli leta 1962 predvsem v ZDA in so ga izvozili v letu 1964 že milijon ton.

Indija ima zalogo bogate manganove rude s preko 45 % mangana, ki jih cenijo na približno 180 milijonov ton. V zadnjih letih je opazen delen padec izvoza te surovine, kar pa gre na račun večje proizvodnje in porabe manganovih zlitin v sami Indiji.

Južnoafriška republika ima prav tako precejšnje zaloge kvalitetne in bogate manganove rude. Zaloge cenijo na več kot 80 milijonov ton.

Ob 70-letnici priljubljene planinske pesmi »Oj Triglav moj dom«

Minilo je komaj 9 let po ustanovitvi prve planinske alpinistične organizacije v svetu (1857 Alpine Club Anglije), ko je starosta slovenskih planincev France Kadilnik leta 1866 začel vzpodbujati naše ljudi, da so nam potrebne lastne planinske organizacije. Tako so v Srednji vasi leta 1870 ustanovili sicer skromno planinsko organizacijo »Triglavski prijatelji«, v prvem letu obstoja pa so zgradili prvo planinsko postojanko na Ledinah na južni strani Triglava, kjer danes stoji Planika.

Okoli Triglava pa so še vedno gospodarili grabežljivi Nemci. Tam so imeli koč Marije Terezije in Dežmanovo koč.

Jakob Aljaž je sklenil, da obvaruje Triglav in njegovo sosesčino pred grabežljivo roko pohlepne tujca. Za 1 goldinar je kupil svet na vrhu Triglava in na najvišji

Delno proizvajajo sami precej manganovih zlitin, delno pa izvažajo rudo in sicer predvsem v ZDA.

Ostale države v Afriki, ki imajo pomembne zaloge manganove rude so **Gana, Maroko** in **Kongo**. Rudo izvažajo v nekatere zahodnoevropske države ter v ZDA.

Daleč največji potrošnik in s tem tudi uvoznik manganove rude so ZDA. V letu 1964 so uvozile približno 8 milijonov ton te rude in sicer iz Brazilije 26 %, Gabona 23 %, Indije 10 %, Južnoafriške republike 9 %, Konga 8 %, Gane 6 % in iz ostalih držav 18 % celotne količine.

V naši državi imamo le manjše zaloge manganove rude in še ta je bolj revna na manganu. Zato je naša tovarna manganovih zlitin v Šibeniku navezana v precejšnji meri na uvoz te rude iz prekomorskih dežel.

Manganova ruda predstavlja brez dvoma zelo važno surovino, ki je neposredno povezana s proizvodnjo surovega jekla. Zato predstavlja važen izvozni artikel v državah, ki jo imajo, za ZDA in vzhodnoevropske industrijske države, pa nujno potreben uvoz v velikih količinah. Posebno neprijetna postane ta deficitarnost na manganovi rudi za ZDA pa tudi ostale zahodnoevropske države v primeru vojne, kot je to bilo v zadnji svetovni vojni, ko je bilo treba vso manganovo rudo prepeljati z ladjami iz prekomorskih dežel.

K.

BELGIJA. V belgijskih železarnah so od leta 1963 do danes pričele obratovati tri kisikove jeklarne s konvertorji kapacitet 60, 140 in 160 ton. Nadaljnji dve s konvertorji 60 in 180 ton še gradijo ter bosta pričeli obratovati v letih 1967 in 1968, medtem ko je tretja s konvertorji po 150 ton v projektiranju.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA. V vzhodnem Transvaalu gradi zahodnonemško podjetje »Lurgi« iz Frankfurta štiri peči za predredukcijo magnetitne železne rude. Te peči, za katere bodo uporabljali kot gorivo premogov prah, bodo lahko letno predelale 1 milijon ton železne rude ter bodo pričele obratovati v letu 1968.

KANADA. V Kanadi gradijo vedno nove naprave za paletiziranje železne rude. Zato računajo, da bodo do leta 1968 današnja proizvodnja peletov v višini 10 milijonov ton podvojili.

LR KITAJSKA. Zahodnonemško podjetje »Schloemann« AG iz Düsseldorfa je sklenilo za LR Kitajsko pogodbo za dobavo opreme za neko kitajsko jeklaro v višini 64 milijonov mark. To podjetje je za 40 milijonov mark že dobavilo LR Kitajski opremo za hladno valjanje.

MEHIKA. V tej državi so v letu 1965 proizvedle železarne skupno 2,45 milijona ton surovega jekla, kar je 5,8 % več kot v letu 1964. Največ je proizvedla velika železarina »Altos Hornos de Mexico« in sicer 1,11 milijona ton.

PAKISTAN. Konec letošnjega leta bo pričela obratovati v Pakistanu prva železarina v Chittagogu. V začetku bo proizvajal 150.000 ton surovega jekla letno, z možnostjo kasnejšega povečanja na 250 tisoč ton.

POLJSKA. V Zebiecu je pričela obratovati nova naprava za proizvodnjo železne gobe

z 80 % železa. Letos bo proizvedla 80.000 ton gobe, v prihodnjih letih pa po 130.000 ton.

SOVJETSKA ZVEZA. V novem petletnem planu v letih 1966–1970 predvidevajo, da bodo zgradili v Sovjetski zvezi 120 različnih valjarniških naprav. Prav tako računajo, da bodo v letu 1970 dosegli letno proizvodnjo surovega jekla v višini okoli 127 milijonov ton.

VELIKA BRITANIJA. V britanski železarni »Steel Company of Wales Ltd.« bodo zgradili tri kisikove konvertorje s kapaciteto 270 ton vsak. S tem bodo nadomestili celotno proizvodnjo surovega jekla, ki jo sedaj proizvajajo v SM pečeh in Thomasovih konvertorjih.

ZAHODNA NEMCIJA. Raziskovalni instituti zahodnonemških rudnikov premoga za koksanje delajo zelo intenzivno na tem, da bi osvojili dva nova kontinuirna postopka za proizvodnjo koks novega tipa. Z odgovarjajočim postopkom briketiranja ali peletiziranja bodo lahko proizvajali koks, ki bo imel konstantno zrnatost velikosti jajca ali oreha. S tem bodo odpravili glavno slabost sedanjega načina koksanja, ki daje samo 50 do 80 % celotne proizvodnje koks uporabnega za plavže. Tudi investicijski stroški za to napravo bodo manjši kot za sedanjo koksarno.

ZDA. Železarska družba »Phoenix Steel Corp.« bo zgradila v svoji železarni Claymont (Delaware) napravo za kontinuirno vlivanje tipa »S«. Imela bo dve žili za vlivanje bram in sicer prvo širine 1520 mm in drugo 2030 mm ter debeline 300 mm. Na tej napravi bodo vlivali do zdaj največje dimenzije bram na svetu.

Dopisujte v »Železarja«

BALINANJE

Balinarji HVŽ prvaki železarne

Zadnje dni junija se je končalo prvenstvo železarne v balinanju. Nastopilo je več kot sto ekip s preko 400 tekmovalci, ki so bili razdeljeni v 16 skupin. Najboljše ekipe iz posameznih skupin so se pomerile med seboj v dveh

polfinalnih skupinah. Po dve ekipi, torej skupaj štiri pa so v finalu igrale vsaka z vsako. Najboljši so bili tekmovalci iz hladne valjarne in žičarne, ki so tako postali prvaki železarne v balinanju za leto 1966.

Zuro

Uporabniki cest

Na Jesenicah imamo kar na več mestih označene cestne prehode za pešce. Žal moramo priznati, da nas večina teh prehodov vedno ne uporablja, saj ni nič lažjega, če na nasprotni strani ceste vidimo znanca, hitro pogledamo, če je kje v bližini miličnik, in če ga ni, potem pa hitro čez cesto! Se hujše primere nespoštovanja cestno prometnih predpisov pa lahko vidimo ob raznih trgovinah, ko dostavni vozovi ustavljajo na nasprotni strani cestišča, prodajalci in dostavljenci pa mirno prenašajo čez cesto trgovsko blago. Takšen primer lahko opazujemo vsako jutro pred Slaščičarno na Titovi 8. Dostavni avtomobil ustavi na nasprotni strani cestišča zaradi trgovine, ki je nasproti Slaščičarne. Slaščičarka pa mora prenesti zaboje mleka čez cesto, toda ne čez cestni prehod, ki je deset metrov stran, temveč kar po najbližji poti.

Poleg tega pa iz avtomobila (in to ne samo iz tega) odlagajo blago na zelenico. Na Jesenicah imamo malo zelenih površin, vendar pa še vedno dopuščamo, da nam še tisto malenkost, ki je, uničujejo z zaboji, včasih pa se zgodi, da kakšen tovarnjak mirno zapelje čez robnik ter čez zelenico na pločnik.

Trgovska podjetja se ne zavedajo, ali pa se nočejo zavedati, da so dolžna oskrbeti pred svojimi prodajalnami zasilne parkirne prostore, kjer bodo lahko v miru zlagali svoje blago pa tudi kupci bodo lahko tam parkirali svoja vozila. Tako pa je večkrat videti prislonjena kolesa ob izložbena okna ali robnike pločnikov. Dostavni avtomobili ustavljajo in razkladajo blago kar na pločnikih, pešci pa morajo zato hoditi po cestišču, kjer pa ni dovoljeno.

Zaradi takšnih primerov je v lanskem letu občinski organ za varnost prometa povabil zastopnike delovnih organizacij na razgovor, kjer bi se pomenili o ureditvi teh vprašanj, vendar pa so se razgovora udeležili od štiriindvajsetih povabljenih le trije! S. H.

Slikarske razstave

Likovna sekcija DOLIK prireja v juliju kar tri slikarske razstave, četrti pa je zaradi obolnosti akademskega slikarja domačina Savinška preložena.

V petek, 1. julija, je bila v Mojstrani odprta samostojna razstava člana DOLIKA Zdravka Kotnika. Že pred 18. uro so se zbrali domačini in letoviščarji ter je bila avla osnovala šole polna. Ansambel Zelenjak je za začetek zaigral nekaj domačih skladb, vmes pa je zapel tudi baritonist Jaka Jeraša. Ta kratek kulturni program so navzoči nagradili s spontanim aplavzom.

Predsednik sekcije DOLIK inž. Avgust Kařba je orisal delo in prizadevnost avtorja, ki tokrat že drugič samostojno razstavlja. Na razstavi prevladujejo pejsaži verne ponazoritve doživljene lepote rodnega kraja v podnožju Julijcev. Tajnik DOLIKA Jože Čebulj je kratko in zgoščeno obrazložil posamezna dela. Razstava bo odprta še v nedeljo, 10. julija.

V soboto, 2. julija, pa smo odprli razstavo Dore Plestenjak-Slana, ki razstavlja v mali dvorani delavskega doma pri Jelenu. Poklicna kritika daje vse priznanje izvirni pripovednosti njenih akvarelov. V razstavnem katalogu je zapisal Andrej Pavlov: »Njeno poslanstvo je tiha borba približati ljudem prav lepoto, ki jo išče in odkriva, a se je ne more veseliti z vsem srcem, ker stoji

pred lepoto sama. Da bi bila razumljivejša, je poenostavila kompozicijo in tako dosegla čistejši likovni izraz, ki se včasih spogleduje že z modernizmi sodobne umetnosti. Vendar pa ne zaide v cenene skrajnosti, ker jo pred tem varuje njen prirčen in pristen odnos do narave.»

Tudi ta razstava, ki bo odprta do vključno 10. junija, je pomemben dogodek za razvoj likovne kulture. Že samo približanje likovnih umetnin delovnemu človeku je izredna prilika, ki je ne

bi smel zamuditi ali celo zanemariti nihče.

V dneh od 14. do 28. julija bodo člani DOLIKA razstavljali svoja dela v avli ljudskega doma v Portorožu. Razstavo je omogočilo tamkajšnje turistično društvo, ki želi pokazati lepote našega alpskega sveta v kraju, kjer prevladujejo motivi slikarjev marinistov. Člani DOLIKA pa bodo razstavljali tudi za občinski praznik in sicer na Jesenicah od 30. julija do 7. avgusta.

J. Č.

Rešitev križanke št. 1

Vod.: 1. livarna, 8. avenije, -s-, 9. satir, 10. TT, 12. Ivo, 13. Nep, 15. AP, 16. Ideal, -1-, 19. nesloga, 21. antimon.

REŠITEV KRIŽANKE ST. 2

Vod.: 1. amandma, 7. Na, 8. Jean, 9. trn, 11. sla, 12. otor, 14. t. m., 15. Ninive, 17. Nađiža, 19. Ra, 20. Avar, 21. urh, 23. oni, 24. snop, 26. K(ardelj) E(dvard), 27. Kapital.

REŠITEV KRIŽANKE ST. 3

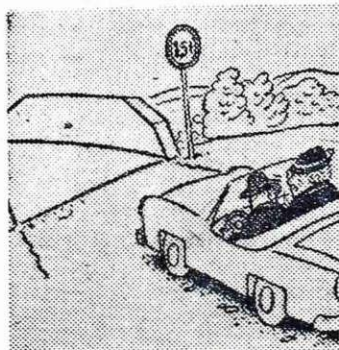
Vod.: 1. atleti, 7. obronek, 8. Maas, 9. le, 10. Inn, 11. jed, 12. osveta, 14. peka, 15. Borl, 16. Bardot, 18. alt, 19. vol, 21. N(ikolaj) K(opernik), 22. Alpe, 23. Kardelj, 25. antika.

REŠITEV ŠTEVILČNICE

1. zadržnik, 2. predpisi, 3.

koloradar, 4. stražarna, 5. krvavitev, 6. ovsenjak, 7. odkritost, 8. pripoved, 9. besednjak, 10. povabilo, 11. urezovali, 12. baterija.

Navpično v 3. in 5. vrsti: delavski svet, upravni odbor.

»Francelj, ne glej me tako nesramno in pelji naprej!«

20 let šahovskega društva Jesenice

Letos praznuje šahovsko društvo Jesenice, ki je eno najbolj agilnih v Sloveniji, 20-letnico delovanja.

Pričetki šaha na Jesenicah segajo sicer še v predvojna leta, ko je bil pri jeseniški Svobodi šahovski odsek. Ta sekcija ni tako aktivno sodelovala na raznih prireditvah. Poznan pa je velik brzoturnir posameznikov 14. avgusta 1932 v Pokljuški luknji, na katerem so sodelovali šahisti iz Ljubljane, Bleda in Kranja, med njimi znana slovenska šahista Jože Šiška in ing. Milan Vidmar ter člani domače sekcije, med njimi tudi narodni heroj Jože Gregorčič.

Med okupacijo je šahovsko življenje na Jesenicah popolnoma zamrlo. Šele 4. septembra 1945 so se v prostorih tovarniške restavracije — Kazine zbrali najbolj goreči pristaši te lepe igre in ustanovili šahovski odsek pri kulturno prosvetnem društvu. Na prvem občnem zboru 11. januarja 1946 pa so ustanovili novo društvo, ki je bilo že takrat zelo aktivno. Svoje prostore je imelo v Kazini, čez nekaj let pa so se preselili k Brunarju.

Kljub temu, da so imeli na razpolago šahovske rekvizite in tudi finančna sredstva, nismo mogli biti zadovoljni s kvaliteto. Odbor, ki ga je vo-

dil Zdravko Štrumbl, je organiziral razne tečaje za višje in nižje kategorizirane igralce. Kmalu so bili uspehi tudi na tekmovanjih. Smolo smo imeli le s prostori in ponovno smo se morali preseliti v nekdanji godbeni paviljon za delavskim domom.

Članov je bilo vedno več, vedno več je bilo tudi raznih turnirjev, dvobojev, zato je uprava društva razmišljala, kako bi delno povečala prostore in zadovoljila vse potrebe. S pomočjo železarne, lastnimi sredstvi in z udarniškim delom članov nam je uspelo doizdati in obnoviti godbeni paviljon, tako da imamo v spodnjih prostorih večjo dvorano, v zgornjih pa manjšo sobo za igranje šaha

ŠAH

in društveno pisarno. Malo društev ima tako lep dom. Začeli smo razmišljati o večji kvaliteti. Pristopili so nekateri najboljši slovenski igralci in uspehi so se začeli vrstiti. Ne moremo navajati vseh uspehov društva v 20-letnem delovanju, navedimo le nekaj največjih. Jasno pa je, da je bilo za vse to potrebno trdo delo, določena finančna sredstva in požrtvovalnost predanih in vestnih sodelavcev, ki so za napredek žrtvovali precej svojega prostega časa.

Med največje uspehe štejeemo zmago nad večkratnim prvakom ZR Nemčije ŠK

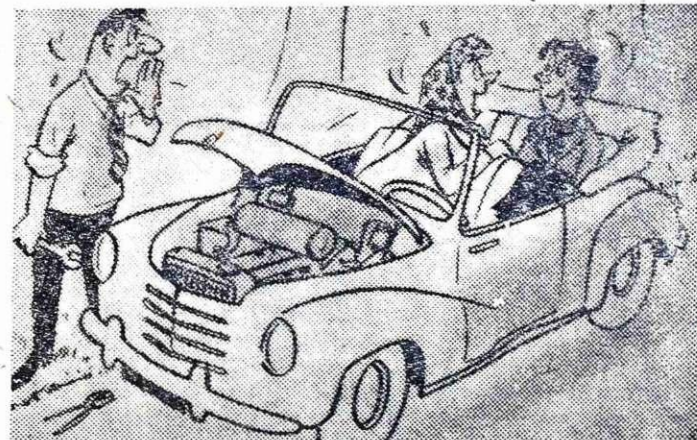
Hamburgom in Werder Bremenom, zmago na mednarodnem festivalu in turnirju narodov v Dehneru, zmago nad reprezentanco Varšave, prvo mesto na moštvenem turnirju v Gardoni (Italija), zmago nad Spartakom iz Plzna, Juvenio iz Krakowa, Katrineholmom s Švedske in zmago v prvem dvoboju nad reprezentanco Romunije v Bukarešti. Najbolj veseli pa smo uspeha, ko smo že trikrat postali sindikalni prvaki Slovenije. Tudi naslov moštvenega prvaka Slovenije smo že osvojili in bili na finalnem tekmovanju za pokal maršala Tita v Opatiji na častnem četrtem mestu.

Poleg tega smo organizirali žensko prvenstvo Jugoslavije, moštveni festival na Bledu, brzoturnir za memorial Jožeta Gregorčiča na Pokljuki ter lani dva dvoboja za naslov svetovnega šahovskega prvaka med Taljem in Portišem ter Ivkovom in Larse-

nem. Tudi v letošnjem jubilejnim letu je uprava društva pripravila več prireditev. Tako bomo organizirali več turnirjev za posameznike, simulantko velemojstra Bruna Parme, tradicionalni dvoboj s koroškimi Slovenci iz Malesiege. V nedeljo, 3. julija, pa je bil v Lescah pri Šobčevem bazarju velik brzoturnir za posameznike.

Z vsemi temi prireditvami bo šahovsko društvo Jesenice dostojno proslavilo 20. obletnico delovanja. Prepričani smo, da bomo tudi v prihodnje dostojno zastopali naše železarsko mesto tako doma kot na tujem. Z. Z.

Za dobro voljo

»Nehajta že klepetati, da bom vsaj slišal če motor deluje

Avtomobile že peremo, toda likamo jih ne.

»Čprav smo avtošola vas karambolov ne nameravamo naučiti.«

Obisk pri radio-amaterskem klubu YU 3 JGH

Na Koroški Beli deluje radio-amaterski klub YU 3 JGH, ki je bil ustanovljen 1958. leta. Pobudo zanj je dala skupina entuziastov, ki ga še sedaj vodi. Sedanji predsednik kluba je bil tedanji edini mladinec v tej skupini. Že leta 1947 je obstajal na Jesenicah radio-amaterski klub, ki pa je zaradi finančnih težav prenehal z delom. Od tedaj naprej razvija to dejavnost klub YU 3 JGH na Koroški Beli.

Vsi člani kluba so zelo pridni in marljivi pri svojem delu. Zato dosegajo lepe uspehe. Vsako leto razstavljajo svoje izdelke na mnogih razstavah. Tako je klub že v letu, ko je bil ustanovljen, dobil priznanje oziroma »Kridrčevo plaketo« za širjenje ljudske tehnike na šolah. Sedaj člani kluba YU 3 JGH aktivno sodelujejo na raznih republiških in državnih tekmovanjih pri lovu na lisico in hitrostni gradnji tranzistorjev, kjer dosegajo tudi najboljša mesta. Taka tekmovanja so bila na Jesenicah, v Radovljici, v Šk. Loki, Kopru, Ljubljani, Zagrebu in v Beogradu.

Predsednik radio-amaterskega kluba je že dalj časa Ivan Pušavec nekdanji mladinec iz skupine, ki je ustanovila klub. Le-ta nam je orisal tudi zgodovino kluba in med drugim dejal: »Danes šteje naš klub od 25 do 30 članov; to so predvsem mladinci in pionirji.« Povedal je še, da klub sploh ne bi mogel obstajati, če ne bi imeli dovolj mladih članov. Zato nas zelo veseli, da se mladina v toliki meri zanima za tehniko in v njej tudi napreduje. Sicer pa se temu ne smemo čuditi, saj živimo v dobi, ko dosega tehnika čedalje večje uspehe.

Na vprašanje, ali imajo mladi radio-amaterji svoj odbor, kjer bi razpravljali o svojih problemih je tovariš Pušavec odgovoril, da mladinci in pionirji nimajo v klubu lastnega odbora, ampak imajo svojega zastopni-

ka v upravnem odboru, ki poroča o težavah mladih radio-amaterjev pri njihovem delu. Ker je v klubu več mladine kot starejših članov in bi bilo morda prav, če bi mladinci imeli svoj odbor, ki bi vodil mlade člane in dobival navodila od starejših članov. Tako bi jih že seznanjali s samoupravljanjem.

Predsednik kluba je tudi dejal, da bi bilo mladih še mnogo več, če bi imeli večji prostor oziroma delavnico. Klub ima namreč zelo majhno sobico, ki meri le nekaj več kot 3 x 2 m. To je za 10 do 15 mladincev, kolikor jih redno hodi, odločno premajhen prostor. Kljub tesnemu prostoru pa mladi radio-amaterji ne izgubljajo volje do dela oziroma do radio-tehnike. Zato jim bo treba pomagati, da bi dobili večji prostor, kjer bodo dosegli še boljše uspehe. V klubu razmišljajo tudi o gradnji »Doma ljudske tehnike«, kjer bi delali ne samo radio-amaterji, ampak tudi foto amaterji, mladi modelarji in drugi. O tem je že razpravljal nekdanji Okrajni odbor ljudske tehnike, vendar do sedaj dalj od sklepov še nismo prišli. Tovariš Pušavec je še povedal, da imajo tudi premalo inštruktorjev, ki bi seznanjali mladino s tehniko. Imajo zelo aktivnega mladega člana Srečka Vengarja, ki si je pridobil že precej znanja o radio-tehniki in ga sedaj že dalj časa posreduje mlajšim amaterjem. Mladi se ukvarjajo najprej s tranzistorjsko tehniko, ki je še naj-

bolj dostopna in razumljiva, potem pa so na vrsti gradnje z elektronkami, to so najrazličnejši eno- in dvocevni-ki itd. Sestajajo se redno dvakrat na teden. Najprej imajo teorijo, da dobijo potrebno osnovo, potem pa prično s praktičnim delom.

Tovariš Pušavec nas je seznanil tudi s prvo-predajno sekcijo, ki deluje v klubu. Žal ta sekcija ni dovolj aktivna zaradi pomanjkanja operatorjev. Najbolj aktivna je postaja tovariša predsednika z oznako YU 3 NBP, ki deluje v prvo-predajni sekciji celo l. Prvo-predajna sekcija se udeležuje vsako leto tekmovanj operatorjev, ki jih organizirajo v počastitev dneva JLA. Tako tekmovam- mesto zasede ekipa, ki vzpo-

nje traja dva dni. Najboljše stavi v tem času največ radijskih zvez po naši državi. Zaradi pomanjkanja operatorjev v klubu pa sekcija ni dosegla še nobenega vidnejšega uspeha. Klub YU 3 JGH ima tesnejše stike s kranjskim klubom YU 3 BDE, od katerega dobivajo material po nižji ceni.

Sklenili so, da se bodo povezali še z drugimi klubi in še bolj seznanili mladino s tehniko. Kot vidimo, so si zadali kar dosti dela.

Klub ima torej zelo važno nalogo. Mladino seznanja s tehniko in jo strokovno vzgaja. Mladim radiomaterjem želimo mnogo uspešnega dela!

V. K. Marjetin

Personalne vesti

ZA JUNIJ 1966
56 sprejetih delavcev, 64 obračunanih delavcev in 1 sprejeti uslužbenec.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: JANEZ DAKSKOBLER, 1909, elektro jeklarna — 16 let v ZJ; VIKTOR KNAPFELJ, 1910, transport — 24 let in pol v ZJ; RUDOLF KOMAC, 1909, transport — 20 let in pol v ZJ; ŠTEFANIJA KONIČ, 1910, GEŽ — 22 let v ZJ; ANTON LAZAR, 1909, lahka proga — 21 let v ZJ; ANGELA MACORIG, 1914, GEŽ — 12 let v ZJ; JANEZ MLINAR, 1911, konstrukcijska del. — 29 let v ZJ; JANEZ MUHIČ, 1909, martinarna — 20 let in pol v ZJ; VENCESLAV PIKL, 1910, Javornik I — 32 let in pol v ZJ; FRANC RAVNIK, 1903, Javornik II — 37 let v ZJ;

FRANC TARMAN, 1910, mehanična delavnica — 25 let in pol v ZJ; IVAN TREVEN, 1909, Javornik II — 31 let v ZJ in JOŽE TRESOGLAV, 1910, gradbeni oddelek — 35 let v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: JAKOB AMBROŽIČ, 1921, žičarna — 26 let in pol v ZJ; FRANC PAVLIČ, 1920, žičarna — 18 let v ZJ; ANTON ROBIČ, 1911, kamnolom — 20 let v ZJ in MIRKO VIDIČ, 1921, Javornik I — 16 let v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UPOKOJENI, Vendar BODO SE NADALJE ZAPOSLENI V ZJ:

Mirko Bevc, 1911, Javornik II — 26 let in pol v ZJ; Rudolf Ravnikar, 1910, Javornik I — 38 let v ZJ in Franc Ura-nič, 1907, Javornik I — 37 let v ZJ.

IZKLJUČENI IZ DELOVNE ORGANIZACIJE:

Rado Arh, 4. 10. 1931, elektro delavnica Jesenice; Blagoje Apostolov, 14. 2. 1940, martinarna; Ibrahim Bakonič, 31. 3. 1939, plinski generatorji; Adil Dantovič, 8. 5. 1945, promet; Milenko Gajič, 10. 7. 1948, žična valjar- na; Ladislav Korošec, 2. 4. 1939, elektro jeklarna; Dušan Miladinovič, 13. 8. 1935, Javornik I; Elko Mlakar, 23. 3. 1948, elektro jeklarna; Mirko Peršin, 31. 1. 1947, žična valjar- na; Janez Plut, 27. 4. 1942, žičarna; Momčilo Smiljanovič, 21. 7. 1939, hladna valjar- na; Ivan Šebalj, 3. 1. 1939, promet; Istvan Sili, 1. 1. 1946, transport; Ivan Spendal, 27. 7. 1934, Javornik III; Marjan Valenčak, 30. 3. 1941, žičarna in Andrej Zupan, 2. 11. 1937, Javornik I.

Dopisujte v ŽELEZARJA

Zdravje več velja kot denar

Varujmo se črevesnih nalezljivih obolenj.

1. Umivajmo si roke

- preden začnemo pripravljati jedila
- preden gremo jest
- kadar smo imeli kaj umazanega v rokah (denar, kljuge od vrat itd.)
- po uporabi stranišča

2. Zatirajmo muhe

- s čistočo v stanovanjih in na dvoriščih
- s kemičnimi sredstvi (DDT, Lindan, Muhomor itd.)
- z mrežami na oknih
- s pokrivanjem živil
- z uničevanjem zarodka na smeteh in gnojiščih

3. Poskrbimo za pravilno odstranjevanje izločkov

- z urejenimi in čistimi stranišči
- z vodotesnimi dvoprekatnimi greznicami
- z vzdrževanjem kanalov vin čistilnimi napravami za odpadne vode
- ne opravljajmo potrebe v prosti naravi

4. Uporabljajmo vedno zdravo pitno

vodo

- pitno vodo moramo redno pregledovati
- pitne vode mora biti dovolj
- prekuhavajmo ali klorirajmo neprimerno pitno vodo
- tudi za umivanje rok in ust, za pranje sadja in zelenjave in za splakovanje posode le zdravo pitno vodo

5. Uživajmo neoporečna živila

- proizvajalci in prodajalci, poskrbite za tako kakovost živil, kakor da jih pripravljate za lastnega otroka
- gospodinje, zavrzite že rahlo pokvarjena živila in ne pogrevajte jedil
- kjer pripravljajo večje količine živil, morajo še bolj paziti na njihovo higieno. Že majhno napako enega samega delavca lahko z zdravjem plačuje veliko število ljudi
- javljajte sproti sanitarni inšpekciji prodajo slabih živil in vse zastrupitve s hrano

Vsak naj sodeluje z zdravstveno službo pri njenih naporih za ohranitev zdravja!

HOKEJ

Dva poraza v Cortini

Jeseniški hokejisti so dobili pretekli teden zelo vabljivo ponudbo iz zimskošportnega centra Cortine, da bi s tamkajšnjim moštvom Cortino Rex odigrali dve prijateljski tekmi v hokeju na ledu. Tekmi naj bi bili uvod v novo hokejsko sezono 1966/67. Temu vabilu so se naši hokejisti radi odzvali in tako letos prvič v novi sezoni preizkusili moči in znanje na ledu.

Uprava HK Jesenice je na to srečanje poslala najboljše igralce A in B moštva. Kljub temu pa niso bili kos precej boljšim Italijanom, ki imajo že nekaj časa na razpolago led, poleg tega pa v

njihovem moštvu igra nekaj plačanih kanadskih igralcev. Prva tekma je bila na sporedu v četrtek zvečer. Naši hokejisti so v prvi tretjini igrali lepo, nato pa so jim pošle moči in so morali priznati premoč domačinov s 7:1. Edini zadetek je dosegel Klinar.

Naslednji dan so se vrnili na Jesenice, nato pa se v ponedeljek spet odpeljali v Cortino. V drugi tekmi so igrali že precej bolje. Nekaj minut pred koncem pa so napravili več napak in Korantar je moral kar desetkrat pobrati ploščico iz mreže. Končni izid srečanja je bil 10:3. Gole za Jesenice so

dosegli: Franc in Roman Smolej ter J. Mlakar.

Hokejisti se bodo do odhoda na daljšo turnejo po Franciji, Švici in Nemčiji pripravljali s suhimi treninzi na igrišču pod Mežakljo. Upajmo, da bodo takrat imeli več sreče in zabeležili nekaj zmag. P. K.

KOŠARKA

Košarkarji slabo

V prvenstveni tekmi SKL za moške je Trnovo premagalo Jesenice z 50:36 (21:22). Srečanje sta pred sto gledalci sodila Hojs iz Ljubljane in Rus iz Kranja.

Trnovo: Lokar 15, Ahčan 4, Omahen 1, Muhič 14, Počič 2, Crnek 6, Vaupotič 8.

Jesenice: Sodja 6, Svetlin 3, Vauhnik 11, Koren 2, Jeraj 9, Senčar 5.

Jeseničani so po zelo lepem startu v pomladanski ligi zaigrali zelo lepo in presenetili vse poznavalce košarke. Kakor hitro so zablesteli, tako hitro so tudi izgubili. Tri zapored izgubljene tekme so nedvomno posledica predolgo trajajočega tekmovalanja. Vsem igralcem se se pozna utrujenost in prevelika psihična obremenitev. Za poraz pa so brez dvoma krivi tudi igralci sami, ker niso redno obiskovali treningov. Nekateri so izostali upravičeno, drugi pa ne. Igralci vse preveč trenirajo posamezno in jih trener le s težavo zbere na skupnem treningu. V jesenskem delu se bodo morali zelo potruditi, če se bodo hoteli obdržati pri vrhu lestvice. Letošnja liga pa je po kvaliteti tudi zelo izenačena, saj je med voščim in predzadnjim moštvom le šest točk razlike. Torej imajo tudi naši košarkarji še vse možnosti za osvojitve najvišjega naslova.

roška narodna junakinja, 29. lesena pritlična zgradba, 30. konjenik s sulico, 31. naelektren delec, 33. vrsta pisave črk, 34. oblika stopala nekaterih živali, 35. gorstvo in pokrajina v Burmi, 37. jugoslovanska žitorodna pokrajina, 40. sobica na ladji, 41. grm, iz katerega pridobivajo kokain, 43. največji sesalec, 44. darilo, 46. osebni zamek, 47. začetnici slovenskega likovnega umetnika.

— jn

Šahovski brzoturnir pri Šobčevem bazarju

V okviru proslav ob 20-letnici obstoja ŠD Jesenice, je bil v nedeljo, 3. julija, na Šobčevem bazarju pri Lescah velik brzoturnir za posameznike. V šestih jakostnih skupinah je sodelovalo 78 najboljših slovenskih šahistov iz Kranja, Senčurja, Lesc, Kamne gorice, Maribora, Ljubljane, Novega mesta, Kočevja, Celja, Radovljice, Metlike, Javornika in Jesenic.

Posebno uspešen je bil naš mladinec Zorko ki je bil v prvi jakostni skupini drugi.

REZULTATI:

I. skupina: 1. Ankerst (No-

vinar), 2. Zorko (Jesenice), 3. Plavčak (Novinar), 4. Draksler (Celje), 5. Vošpernik (Jesenice), 6. Grosek (Jesenice) itd.

II. skupina: 1. Roblek (Jesenice), 2. Bervar (Celje), 3. Saradjen (Jesenice), 4. Štrajhar (Celje), 5. Petkovič (Novo mesto), 6. Mušič (Ljubljana) itd.

III. skupina: 1. Vukotič (Ljubljana), 2. Ivič (Novo mesto), 3. Petrinač (Celje), 4. Prestrl (Radovljica), 5. Krničar (Jesenice), 6. Picek J. (Novo mesto) itd.

IV. skupina: 1. Berčič (Kranj), 2. Zbilič (Kranj), 3. Štagar (Kranj), 4. Mehmedinović (Radovljica), 5. Kopač (Radovljica), 6. Balanč (Jesenice) itd.

V. skupina: 1. Ljiljak (Novinar), 2. Picek N. (Novo mesto), 3. Zaplotnik (Ljubljana), 4. Vujičič (Kranj), 5. Langus (Lesce), 6. Brezavšek (Tržič).

VI. skupina: 1. Miklavc (Ljubljana), 2. Železnik (Jesenice), 3. Krivic (Jesenice), 4. Jerala (Radovljica), 5. Šegula (Lesce), 6. Macuh (Radovljica).

P. K.

Z. Z.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

9. in 10. julija ameriški CS film MORILCI IZ SAN FRANCISCA, ob 17. in 19. uri.

11. julija ameriški barvni VV film SEVER — SEVEROZAHOD, ob 17. in 19. uri.

12. in 13. julija poljski barvni CS film ROKOPIS IZ SARAGOŠE — I. del, ob 19. uri.

14. julija ameriški CS film HAD BENON, ob 17. in 19. uri.

15. julija jugosl. film PO ISTI POTI SE NE VRACAJ, ob 19. uri.

16. julija francoski barvni film SREČA, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

9. in 10. julija poljski barvni CS film ROKOPIS IZ SARAGOŠE, ob 18. in 20. uri.

11. do 12. julija ameriški CS film MORILCI IZ SAN FRANCISCA, ob 20. uri, 11. julija tudi ob 18. uri.

13. julija ameriški CS film HAD BENON, ob 18. in 20. uri.

14. in 15. julija francoski film GERMINAL, ob 20. uri.

16. julija poljski barvni CS film ROKOPIS IZ SARAGOŠE, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

9. julija sovjetski film KR-VNA ZVEZA.

10. julija ameriški barvni VV film BANDA ANGELOV.

14. julija ameriški CS film MORILCI IZ SAN FRANCISCA.

16. julija francoski film GERMINAL.

Kino KOROŠKA BELA

9. julija francoski film GERMINAL.

10. julija franc. italij. španski barv. CS film ČRNI TULIPAN.

11. julija poljski barvni CS film ROKOPIS IZ SARAGOŠE.

16. julija jugosl. film PO ISTI POTI SE NE VRACAJ.

Kino KRANJSKA GORA

9. julija franc. italij. španski barvni CS film ČRNI TULIPAN.

10. julija francoski film GERMINAL.

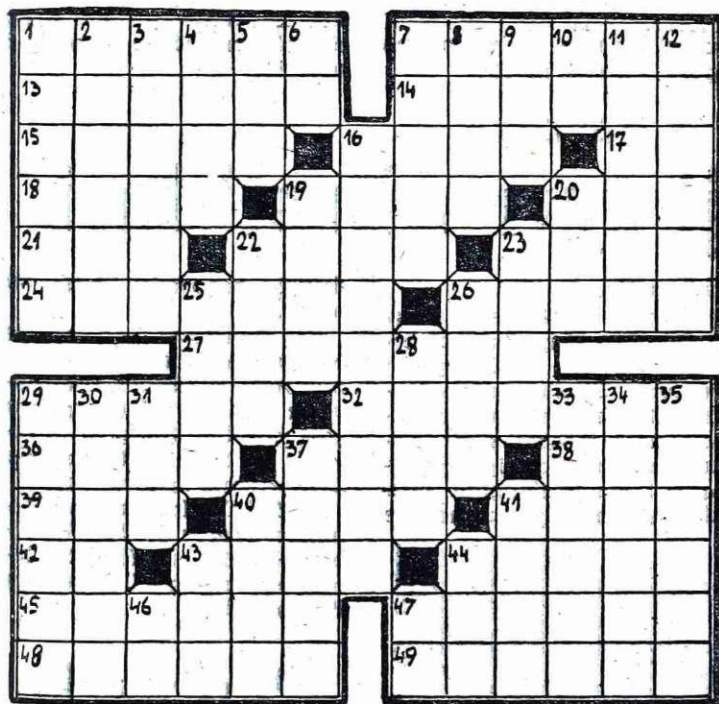
14. julija poljski barvni CS film ROKOPIS IZ SARAGOŠE.

15. in 16. julija ameriški CS film MORILCI IZ SAN FRANCISCA.

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Zelezarja, Zelezarja Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

Ugančarski KOTIČEK

Vod.: 1. vrsta dalmatinskega vina, 7. poklic, delovno področje, 13. mlado vino, 14. vrsta metulja, 15. žensko ime, 16. del stopala, 17. Ludolfovo število, 18. naš voditelj, 19. cunj, capa, 20. spremljevalec ognja, 21. znan japonski telovadec, 22. operni sprev, 23. gora na Koroškem, 24. geološka doba, 26. domača pernat žival, 27. muslimanski post, 29. znamka ameriškega avtomobila, 32. strategija, 36. južna rastlina, 37. naša nova vljarna, 38. trenje, 39. zgoden, 40. slovenski umetniški film, 41. vrsta pokrivala, 42. nemški predlog, 43. domača prežna žival, 44. organizaci-

ja jeseniških likovnikov, 45. naravoslovna veda, 47. vrsta vrbe, 48. sol očetne kisline, 49. strogi atenski zakonodajalec.

Navp.: 1. dotok, 2. snežni plaz, 3. raztelesovalec, 4. alkoholna pijača, 5. žensko ime, 6. znak za kalcij, 7. trvanata pustinja, 8. vinorodna rastlina, 9. egipčanski sončni bog (daljša oblika), 10. ameriška kratica za »vse v redu«, 11. ruski atomski znanstvenik, 12. zli duh v verovanju starih Perzov, 16. tovariš, dober znanec, 19. hrib blizu Ljubljane, 20. nemški spolnik, 22. rižev zganje, 23. upor, vstaja, 25. sunek z no-go, 26. štajerska reka, 28. ko-

Janez Goričnik je prihranil kolektivu 40.928 N din

Uprava osnovnih sredstev je po dograditvi nove hale za patentiranje žice v predelovalnih obratih stala pred zelo težko in odgovorno nalogo. Podjetje Felind je pravočasno na osnovi dobavnega roka in pogodbe dobavilo 17 kompliciranih in precizno izdelanih delov peči različnih dimenzij in tež (nekateri deli so tehtali tudi 10 in več ton).

Vsi ti deli nove peči za patentiranje žice so bili po prihodu na Jesenice skrbno vskladiščeni v prostorih nove valjarne na Beli. Transport 17. delov novih patentirnih peči in naprav z Bele v nov obrat patentirnice HVŽ je zahteval skrajno skrbno in previdno delo strokovnjakov ter skrbno izbiro transportnih sredstev, kajti šibka in precizna jeklena konstrukci-

osnovi ponudb niso nudile niti varnost montaže niti se io mogle obvezati roka montaže, poleg tega pa bi bili stroški montaže neprimerno visoki in komaj sprejemljivi. Tudi ponudba našega OZOD ni ustrezala UOS, ker je nakazovala visoko prekoračenje montažnih stroškov, prav tako pa ni jamčila za varnost montaže (4.300.000 S din).

RACIONALIZATORSKA IN NOVATORSKA DEJAVNOST

ja peči ter naprav nikakor ne bi prenesla sunkov in udarcev. Peči so obzidane s kvalitetno ognjeodporno in termoizolacijsko opeko. Nova hala za patentiranje žice v Hrenovici pa je opremljena samo z dvigali za 1000 kg, vходи v novo patentirnico pa so visoki komaj 3150 mm in široki 3300 mm, kar nikakor ne zadošča za varen premik predmetov večjih dimenzij.

Montažni rok je silil UOS k naglim in cenanim ter varnim odločitvam. Montažne skupine izven železarne na

Na osnovi teh ugotovitev in v želji, da bi montažo izvršili čimprej, varno in ceneje, se je lotil tega dela avtor tehnične izboljšave št. 1712 Janez Goričnik, vodja inventarne materialne službe UOS.

17 delov patentirnih peči in naprav so prepeljali iz skladišča na Beli v nove patentirne obrate v Hrenovico v rekordnem času v štirih dneh, brez okvar in brez obremenjevanja tirnih naprav. Prevoz so izvedli s pomočjo dveh kamionov in dveh 5 t

viličarjev ter lastne montažne skupine, ki je vajena zahtevnih prevozov in montaž. Če bi prevoz z Bele v Hrenovico opravili s pomočjo domačih tirnih naprav in vagonov, bi trajal prav gotovo 50 dni, v tem času pa bi bil močno ogrožen interni transport v železarni, še prav posebej pa bi se pojavile težave pri normalnem obratovanju HVŽ.

Tov. Goričnik je pri tem odlično in ceneno opravljenem delu zelo skrajšal čas prevoza in montaže ter pokazal maksimalno mero prizadevnosti. Ta njegov uspeh v korist naše gospodarske skupnosti, ki daleč presega njegove službene dolžnosti, prav gotovo zasluži priznanje in primerno vzpodbudno odškodnino za vzorno opravljen odelo.

Zuro

Balinarski turnir

Jeseničani spet najboljši

Na balinišču na Plavžu je bil v nedeljo medklubski balinarski turnir, v počastitev dneva borca in 25-letnice vstaje. Udeležilo se ga je šest ekip iz Slovenije. Iz neznanih vzrokov na tekmovanje nista prispeli moštvi Maribora in Prvačine, ki sta udeležbo prijavili.

V močni konkurenci so bili prvi Jeseničani I (Pulec, Vudrič, Delač in Vidmajer) pred Borcem iz Kranja in Jesenicami III. Igrali so po Davisovem sistemu. Najbolj zanimivo je bilo srečanje med ekipama Jesenice II in Borcem iz Kranja, ki je odločalo o drugem mestu. Jeseničani so si prizadevali, da bi premagali goste, toda v več kot dve uri dolgi borbi so morali priznati njihovo premoč s 13:10.

Turnir je dobro izvedel balinarski klub Jesenice. Posebno pa so se odlikovali domači tekmovalci, čeprav

na Jesenicah gojijo ta šport načrtno šele dve leti.

Vse prihodnje nedelje imajo balinarji že rezervirane za razna tekmovanja, tako v republiški ligi kot prijateljska srečanja. Udeležili se bodo tudi tekem v mestu Ronchi v Italiji.

Končni vrstni red: 1. Jesenice I, 2. Borec-Kranj, 3. Jesenice III, 4. Jesenice II, 5. Postojna in 6. Kostanjevica.

P. K.

Člani ZB

osvojili prehodni pokal

Na dan borca, 4. julija, so se na balinišču na Plavžu zbrali balinarji občine Jesenice, da se že drugi pome-rijo za prehodni pokal. Skupno je nastopilo 6 ekip z Jesenic in Hrušice. Najbolj številno so bili zastopani tekmovalci terena Plavž, saj so poslali na tekmovanje kar tri ekipe. Prvo mesto je zasedla ekipa ZB Plavž (Gašperin, Trobec, Debevc, Pančur), na drugo mesto se je uvrstila ekipa SZDL Plavž, tretja pa je bila ekipa Gradisa. Prehodni pokal bodo do prihodnjega leta čuvali člani ZB Plavž, seveda pa ga bodo skušali prihodnje leto spet osvojiti.

Nova vozovna delavnica

Da bi lahko pod nove pristaniške žerjave speljali normalni tir, bo treba odstraniti del stare vozovne delavnice. Zato gradijo novo vozovno delavnico, poleg nje pa enako veliko halo za popravilo diesel lokomotiv in delavnico za manjša popravila cestnih vozil. Železno ogrod-

je nove vozovne delavnice je postavljeno in bodo začeli polagati energetske naprave ter streho. Ko bo nova delavnica zgrajena, bodo predstavili ozki tir na prostor med staro vozovno delavnico in črpalko goriv, tod pa speljali normalni tir.

ODBOJKA

Odbojkarji prvi v Bratislavi

V Bratislavi na Čehoslovaškem je bil v preteklem tednu odigran mednarodni odbojcarski turnir, ki so se ga udeležili tudi naši odbojkarji. Konkurenca na tem turnirju je bila zelo močna, saj Čehoslovaška slovi po zelo kvalitetni odbojki, zato je uspeh naših fantov še bolj

razveseljiv.

Skupno je na turnirju nastopilo šest ekip. Najmočnejši odpor so nudili igralci Pozemny Stauby, ki so lansko leto na Jesenicah premagalo naše moštvo s 3:2. Tokrat na domačem igrišču niso bili kos razigranim Jeseničanom in so jim morali že

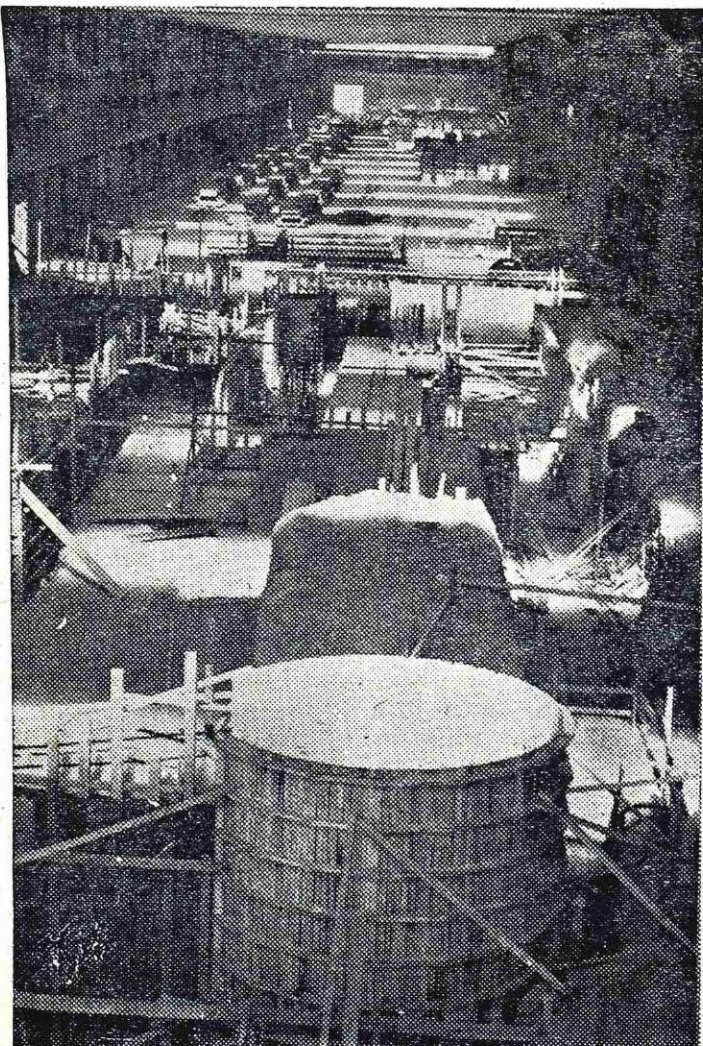
drugič prepustiti prehodni pokal.

Po končanem tekmovanju so gostom pokazali vrsto zanimivosti v okolici Bratislave in jih za prihodnje leto spet povabili. Sprejem in bivanje v tem mestu je bilo zelo prijetno in tovariško.

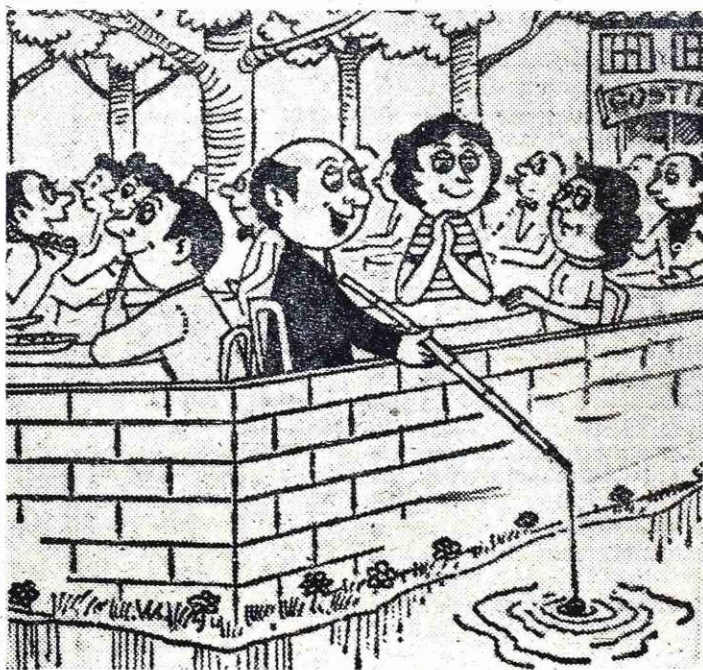
REZULTATI: Jesenice : Pozemny Stauby II 2:0, Jesenice : Noodizadski film 2:1, Jesenice : Branik 2:1, Jesenice : Preslovy 2:0.

Popravek

V zadnji številki »Železarja«, ki je izšla 2. julija, smo objavili posnetek hiše, v kateri je bila leta 1941 partizanska javka. Pomotoma smo zapisali, da je to Brajčeva hiša. To je hiša Alojza Vovka, v kateri pa je stanoval Filip Brajc z družino in v njegovem stanovanju so se zbirali in sestajali prvi borci za našo svobodo. S tem popravljamo podpis k tej sliki in prosimo vse prizadete, da nam napako oprostite. Obenem prosimo bralce, da nam oprostite napako v naslovu, ki bi se moral pravilno glasiti: »Pred petindvajsetimi leti smo se uprli«. Uredništvo

Verjetno jih je le malo, ki so vedeli, da je ta posnetek iz naše železarne. Pa je. To je gradbišče nove žične valjarne na Belškem polju

»Kaj meniš, kje bom prej prišel do rib, pri natakarnju ali...?«